در غلطه‌ده (آرەولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سی
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues à la Direction du Journal "AREVELK" Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ և գաւառներու համար	տարեկան.	140 Ղ.րշ
» »	վեցամսեայ.	70 »
» »	եռամսեայ.	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան.	40 Ֆրք
» »	վեցամսեայ.	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Ծեղական բդքաւարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԴԱՐԱՑՄԱՆ ԲԱԺԻՆԸ

Իրա՞ւ է որ Պոլսոյ հայ օրագրութիւնը մեղադրանքի կարեւոր բաժին մը ունի՝ մեզի յատուկ վիպական ճիւղին չզարգանալուն մէջ, —ինչպէս կը գանգատէր Գ. Անդրէասեան իր մէկ յօդուածով(*) որ հրատարակուեցաւ այս էջերուն մէջ։

Կ'արժէ՝ որ կարծիքներու հրապարակային փոխանակութիւն մը ունենանք այս գրական խնդրին վրայ որ ո՛չ միայն օրագրողները կը հետաքրքրէ, այլ թերեւս ընթերցող հասարակութիւնն ալ։ Անձնական փորձառութեան տեսակէտը, որուն յենլով մեր աշխատակիցը կը պարզէ իր տեսութիւնները, փոխադարձաբար ինծի հիմ բռնած՝ պիտի ըսեմ թէ մեղադրանքը չափազանցուած է, եթէ ոչ բոլորովին անիրաւ։ Դէթ 1884էն ի վեր, որչափ որ կը յիշեմ ու ականատես եղած եմ, վէպը ու նորավէպը ամէնէն աւելի օրագրութեան միջոցաւ մշակուած ու քաջալերուած են. և թերթերու վարիչները՝ նոյն իսկ այն երկու նկատումներով զորս յօդուածագիրը բարեկամիս կը վերագրէ անոնց— լրագրին շահը և իրենց անձնական ճաշակը—հետամուտ եղած են կարելի եղածին չափ շատ ունենալու և հրատարակելու՝ մեր կեանքէն առնուած վիպասանութիւններ. բայց թէ ասոնց թիւը սահմանափակ կը մնայ, մեղքը խմբագիրներո՞ւնն է։ Ժամանակակից գրողներուն, ժողովուրդէն հանուած գրագէտներուն մէջ կը գտնուի՞ արդեօք մէկը որ կարենայ ըսել թէ «Ես վէպ մը գրած էի զոր այս կամ այն թերթին խմբագրութիւնը մերժեց հրատարակել, և այս պատճառով մնաց դարակիս անկիւնը»։ Նոյն իսկ քիչ շատ կարող սկսնակները, կամ անոնք որ սկսնակ եղած են ատեն մը, պիտի խոստովանին թէ ի՛նչ համակիր ընդունելութիւն գտած է իրենց վիպագրական նախափորձը։ Խմբագիրները այս համակրանքը ցոյց տուած ըլլալնուն համար չեն պարծենար. ընդհակառակը պատիւ մը սեպած են իրենց որ այսօր ազգին մէջ անուն ունեցող վիպասանի մը կամ գրագէտի մը առաջին գրուածքը փութացեր էին հրատարակել, անմիջական գնահատումով մը։

Բայց թէ տպագրուածներէն շատ աւելի ստուար թիւ մը կը կազմեն անտիպները, մերժուածները, ատոր պատասխանատուութիւնը ինչո՞ւ կ'ուզէք ծանրացնել թերթերու վարիչներուն վրայ։ Երանի՛ թէ ամէն գրուածք որ խմբագրատուն մը կը ղրկուի կամ կը ներկայացուի, հրատարակելի վիճակի մէջ ըլլար. դժբաղդաբար, այս փափաքը իրականութիւն գտնելէ դեռ շատ հեռու է մեր մէջ, ուր չիտէ չիտակ պարբերութիւն մը գրելու, յստակ կերպով գաղափար մը արտայայտելու անկարող գրիչներ յօդուած և նորավէպ գրելու կ'ելլեն. եթէ այդ պարագաներուն մէջ, խմբագիրները մինչեւ իսկ մէկզմի դնել ուզէին «թերթին շահը ու իրենց անձնական ճաշակը», չէ՞ք կարծեր որ գէթ ընթերցողներուն խնայելու և անոնց ճաշակը յարգելու էին։ Եւ ճիշդ այս պատճառով է որ մերժումները անպակաս եղած են։ Եւ մերժումները աւելի՛ շատ ու գնահատումները աւելի՛ խիստ պիտի ըլլային, եթէ կարելի եղած ըլլար «խմբագրական մարմինները կազմել տարբեր անձնաւորութիւններէ որոնց ամէն մէկը իր գրական որոշ անհատականութիւնը ունենար և ամէնքը միասին կազմէին ամբողջ մը ինքնատիպ հայ գրականութեան»։ Մինչդեռ հայ լրագրութիւնը, իր արդի կազմակերպութեամբ, նուազ «աններող ոգի մը» ունի քան ինչ որ կ'ենթադրէք։

Արդար չէ նաև, —երբ մի միայն վէպի վրայ կը խօսինք, —ըսել թէ խմբագիրը իր սեփական ճաշակին համաձայն նիւթը կ'ընդունի կամ կը մերժէ, կը յապաղէ, կը դասաւորէ, գաղափարներու սրբագրութիւն կ'ընէ։ Վէպը գրողը կա՛մ հասուն գրչի տէր մէկն է և կա՛մ տկար. առաջինին ձեռագիրը բնականաբար կ'ընդունուի խկոյն ջերմ շնորհաւորանքներով. վերջինը՝ կը մերժուի քաղաքավարութեամբ, եթէ իր մէջ չի պարունակեր գոնէ լաւ յղացում մը՝ փոյթ չէ թէ անխնամ կերպով շարադրուած ըլլայ, կամ թէ խեղճ նիւթ մը՝ սիրուն ոճով գրուած. այս վերջին երկու պարագաներուն մէջ է միայն որ սրբագրութեան, յապաղումի ու յաւելումի պէտքը զգալի կը դառնայ. և խմբագրութիւնը, հեղինակին հաւանութեամբ, կը ստանձնէ այդ հոգը։ Այս ճամբով հրատարակուած են մէկէ աւելի պզտիկ վէպեր ու պատմուածքներ, և. ախորժով կարդացուած, առանց բնաւ դժգոհ ձգելու գրողը և առանց խղճի խայթ պատճառելու խմբագիրներուն թէ քմահաճ սրբագրութիւններ եւ գաղափարի փոփոխութիւններ կ'ընեն։ Բացառիկ աշխատութիւն մըն է այս զոր կը կատարեն անոնք՝ վիպական ճիւղին մշակման սիրուն. և պէտք էր որ մեղադրուէի՛ն ասոր համար։ Ծի՛շդ է որ մեր գրական բարքերուն յատկանշանական մէկ կողմն է ասիկա, բայց ո՛չ անշուշտ քննադատելի մէկ կողմը։

Փափկութեան հակառակ պիտի ըլլար այս մանրամասնութիւններուն վրայ աւելի ծանրանալը մեր կողմէ։ Թարմ օրինակով մը վերջացնեմ։ Լարախաղաց Յովհաննէս Գասպարեանին կենսագրութիւնը, որ իբրեւ թերթօն հրատարակուեցաւ «Արեւելք»ի մէջ, գրուած էր այնպէս անխնամ ու անվարժ գրչով մը, որ կարելի չէր հանրութեան առջեւ հանել զայն, առանց հիմնական սրբագրութիւններ ընելու, լեզուն կոկելու, ոճը յղկելու. և սակայն խեղճ Յարութիւն Ծիվանեանը եթէ քիչ մը աւելի ապրած ըլլար՝ իր այդ համեստ հեղինակութիւնը հրատարակուած տեսնելու մխիթարանքը ունենալու համար, ապահովապէս իր արտայայտելիք զգացումը դժգոհութիւն չպիտի ըլլար, թէ ինչո՞ւ ձեռք դպցուեր է իր ձեռագրին։ Ոշխերուն մէջ ալ այս պայմանին սիրայօժար համակերպողներ չեն պակսիր։

Կը տեսնէք ուրեմն որ, հայ օրաթերթերու և պարբերականներու խմբագիրները՝ երբ մէկ կողմէն գրասիրական երկիւղածութեամբ մը հրատարակած են ու կը հրատարակեն ծանօթ գրագէտներու վէպերն ու նորավէպերը, հոգ տանելով որ տառական կամ կէտադրական վրիպակ մը անգամ չսպրդի, միւս կողմէ՝ իրենց կարողութեան ու ժամանակին ներած սահմանին մէջ՝ անտարբեր չեն գտնուած ու չեն գտնուիր անոնց նկատմամբ որոնք վիպական ճիւղը մշակելու պատրաստականութիւն ու քիչ շատ ալ կարողութիւն ցոյց կու տան։

Այս պայմաններուն մէջ, չկրցինք ըմբռնել թէ ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ հայ թերթերու վարիչները նախապատճառ համարուին մատնանիշ եղող գրական ամլութեան, կամ բուն բառովը՝ վիպական ճիւղին չզարգանալուն որուն վրայ առաջին ցաւողներէն մէկը իրենք են։

Տ. Ա.

(*) «Մեղադրանքի բաժինը» Արեւելք թ. 4012, մայիս 12/24։

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար։

ՆՈՒՊԱՐ—ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆ ԿՏԱԿԻՆ ԽՆԴԻՐԸ

ԳԱՀԻՐԷ, 12/24 մայիս

Ս. Պատրիարք Հայրը ասկէ առաջ Պօղոս փաշային գիր մը ուղղած ու առաջարկած էր որ Նուպար-Շահնազարեան վարժարանը՝ անոր մեծանուն հօր փափաքին համաձայն՝ Նուպարեան տան ծախքով վերաբացուի Սիսի մէջ, յարելով թէ վարժարանին բեկորներէն կրցած է ազատել 800 ոսկիոյ գումար մը, որ տոկոսի դրուած է ապահով տեղ մը։

Ն. Վսեմութիւնը այս անգամ Եւրոպա ուղեւորելէ առաջ՝ պատասխանած է Ս. Պատրիարքի նամակին, ըսելով որ սխալ է այն կարծիքը թէ իր հայրն այդ վարժարանը իր ծախքով վերաբանալու փափաքող էր. ընդհակառակը, ան երբեք տրամադրութիւն չունէր առ այդ, խոր և տխուր կերպով ազդուած ըլլալով անոր փակման պարագաներէն ու ցաւելով որ ինք իբրեւ կտակակատար, փոխանակ ամփոփուելու Շահնազարեանի կտակին անձուկ սահմանին մէջ, կարեւոր գումար մըն ալ իր կողմէն առատաձեռնած էր կտակին օգուտը փութացնելու ու ընդարձակելու համար, ու այդ գումարին արդիւնքը փոխանակ իմաստուն տնտեսութեամբ մշտնջենաւորելու, շատ երկար չտեւած փճացած էր գումարն իսկ. բայց Պօղոս փաշա, որպէս զի եղած առաջարկը բոլորովին անհետեւանք մնացած չըլլայ և միւս կողմէ ճշդութեամբ գործադրուի հոգելոյս Շահնազարեանի բուն կամքը, որ է Սիսի մէջ ժառանգաւորաց վարժարան մը բանալ, երբ իր ձգած 1000 ոսկին տոկոսով 4000ի բարձրանայ, Պատրիարքարան ղրկած է 200 ոսկի, փափաքելով որ մնացուած վերոյիշեալ 800 ոսկիին հետ կազմուելու համար Շահնազարեան կտակի նախնական դրամագլուխը և ապագային՝ Ն. Ամենապատուութեան առաջարկին համեմատ՝ Սիսի մէջ բացուի ժառանգաւորաց վարժարանը Պատրիարքարանի ձեռքով։

Հարկ է գիտնալ թէ Նուպարեան ընտանիքը գլխաւորաբար Տէյլի Թելէկրաֆի մէջ հերքած է այն զրոյցները, որոնց համեմատ իբր թէ Նուպար փաշա վիթխարի հարստութիւն մը ձգած ըլլար. այդ հերքմանց մէջ հաստատուած է թէ Նուպարեան տան ողբացեալ նահապետին թողուցած անձնական բովանդակ հարստութիւնը շուրջ երեքուկէս միլիոն ֆրանք է, ինչպէս որ շաբաթներ առաջ գրած էինք Արեւելքի մէջ (փետրուար 25-9 մարտ, թիւ 3948)։ Պօղոս փաշա այս հերքմանց մասին եւս գրած է Ս. Պատրիարք Հօր և նկատել տուած է որ Ն. Սրբազնութիւնը այդ զրոյցներու տպաւորութեան տակ կը գտնուէր անշուշտ, երբ կ'ընէր մեծագումար դրամագլխի կարօտ իր առաջարկը։

Այս առթիւ աւելորդ չեմ համարիր դիտել տալ թէ, կը սպասուէր որ Արեւելքի 3948 թիւով իմ հրատարակած թղթակցութեանս համար կրակ ու բոց կտրող «Ճշմարտութեան հետամուտ, անկողմնակալ օրաթերթը» որ անշուշտ կը ստանայ Տէյլի Թելէկրաֆ, ինչպէս իր անկէ ատեն ատեն բրած քաղուածներէն կը հետեւի, հրատարակէր յիշեալ հերքումը, քանի որ ինք նախապէս յայտարարած էր թէ Նուպար փաշայի հարստութեան մասին այնքան ազատ միտքով իր գրածներուն հերքումը Պօղոս փաշա միայն կարող էր տալ. բայց անշուշտ դիտմամբ չէ՛ այս, զի յիշեալ օրաթերթը քաղուածներ կամ արտատպումներ ըրած ժամանակը՝ անուշադրութիւններ կամ մոռացումներ կ'ունենայ սովորաբար, ինչպէս զոր օրինակ ողբացեալ Նուպար փաշայի վրայ հրատարակած կենսագրական յօդուածներու պահուն, որոնց կարեւոր մէկ մասը տառական թարգմանութիւն էր Բարիզ տպուած ֆրանսերէն գրքէ մը և սակայն լրագրական պարկեշտութեան նախանձախնդիր օրաթերթին խմբագիրը հաճած չէ՛ր յիշել այս պարագան։

Ն. Մ. ԱՂԱՃԱՐՄ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

Աշխարհամատրան Կիրակին. — Երախտագիտական պարտականութիւն մը

Երէկ, Աշխարհամատրան կիրակին էր։ Ս. Յակոբեանց Միաբանութեան համար, Ս. Յարութեան տաճարին մէջ, տարեկան վերջին հանդէսի օրն էր այս կիրակին։

Շաբաթ իրիկուն՝ հանդիսաւոր «Հրաշափառ»ով և, կիրակի առտու, մեծաշուք արարողութեամբ՝ վերնատան մէջ, և, մեծահանդէս պատարագով Ս. Գերեզմանին վրայ՝ վերջ կը տրուի այդ հանդէսներուն որոնք կը վերսկսին Վարագայ Խաչի տօնին՝ սեպտեմբերի վերջը։

Այս տարի, Ս. Պատրիարք Հայրը ներկայ չէր իրիկուան ու առտուան սոյն հանդէսներուն որոնց նախագահեց եպիսկոպոս մը, ինչպէս նաեւ մատոյց հանդիսաւոր Ս. Պատարագը։

Շատ շքեղ կերպով կատարուեցան Աշխարհամատրան այս կրկին ու վերջին հանդէսներն ալ և ուխտաւորներու խումբը՝ թէպէտ մեկնած էր քաղաքէս, սակայն տեղական Հայերու և օտարազգիներու բազմութեան մէջ կը նշմարուէր տակաւին հայ ուխտաւորներէ փոքրիկ մնացորդ մը որ այս վերջին հանդէսն ալ տեսնելու փափաքով կը սպասէր մինչեւ հիմայ։ Այսօր այդ փոքրիկ մնացորդն ալ մեկնելով, Երուսաղէմ նորէն իր սովորական վիճակը գտաւ։

Երախտագիտական հոգեւոր պարտականութիւն մը, վսեմ ու նուիրական, զոր Ս. Յակովբեանց Միաբանութիւնը կը կատարէ հանդիսաւորապէս եկեղեցւոյ մէջ՝ բստ սովորութեան միշտ Աշխարհամատրան կիրակիի իրիկուան ժամերգութենէն անմիջապէս ետքը, իր նշանակալից հանգամանքովը կ'արժէ որ յիշատակուի Արեւելքի մէջ՝ իբրեւ ամէնէն պատկառելի հանդէս մը՝ իր բովանդակ պարզութեամբ։

Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հայրը ատեան կ'ելլէ և Ն. Սրբազնութեան շուրջը կը բոլորի եկեղեցական ամբողջ միաբանութիւնը՝ սկսեալ եպիսկոպոսներէ մինչեւ ժառանգաւոր Դպիրներէն անոնք որ դասին մէջ կանգնելու և երգելու իրաւունք ու աստիճան ստացած են։

Մէջտեղը, ոսկեզօծ փոքրիկ քառատանիի մը վրայ՝ արծաթեայ ափսէի մը մէջ դրուած ու շարուած է կարգաւ իւրաքանչիւր եկեղեցական միաբանի տարեթոշակը՝ զուտ իբրեւ պարզ իրաւունք մը Աթոռին ծառայող միաբաններու, կարծեմ հիմնուած սա ճշմարտութեան վրայ՝ թէ «Որ սեղանոյն ծառայէ՝ ի սեղանոյ անտի կերիցէ»։ Երուսաղէմի Ս. Յակոբայ վանուց սակաւապէտ Միաբաններուն ամենահամեստ տարեթոշակներն են անոնք՝ Եպիսկոպոսներու համար՝ չորս, վարդապետներու համար՝ երկու, Սարկաւագներու համար՝ մէկ, հանապազօրեայ երգակից դպիրներու համար՝ քառորդ Ֆրանսական ոսկի, ամէն մէկունը, զա՛տ զա՛տ, թուղթի մէջ ծրարուած, կնքուած, և ստացողին անունը վրան նշանակուած։ Իսկ Պատրիարք Սրբազա՛նը ... կը հաւատա՞ք որ ըսեմ թէ կէս Ֆրանսական ոսկի, տա՛սը ֆրանք տարեթոշակ կը ստանայ այդ ափսէէն... ի՛նչ մեծ գումար՝ Երուսաղէմի Առաքելական Աթոռոյ Պատրիարքի մը համար... և սակայն՝ որպիսի՛ մեծ նշանակ եկեղեցական խոնարհութեան ու վանական համեստութեան՝ որով Ն. Սրբազնութիւնը՝ իբրեւ հայր հասարակաց, աշխատաւոր աշխարհական ու քրձազգեաց միաբաններու հետ հաւասար գումար մը կը ստանայ՝ իբրեւ ամէնէն մեծ աշխատաւորը յօգուտ և ի պայծառութիւն Վանուցս։

Այս տեղ չմոռնամ ըսել՝ թէ աշխատաւոր քրձազգեաց միաբաններն ալ կէս կէս Ֆրանսական ոսկի տարեկան ունին՝ զոր կը ստանան նոյն իրիկունը՝ այս հանդէսէն ետքը։

Թոշակաբաշխի հանդէսը կը սկսի Հանգստեան շարականով մը՝ զոր կ'երգեն բոլոր միաբանները ծանր ու պատկառելի եղանակով մը՝ ի հանգիստ հոգւոց համօրէն հայազգի ննջեցելոց։ Աւետարանը կը կարդայ ժամերգող Հայրսուրբը, «Հոգւոց»ը կ'արտասանէ Պատրիարք Սրբազանը։ Բայց «Հոգւոց»էն առաջ՝ երբ Ներսէս Շնորհալիին սքանչելահիւս երգը կ'երգեն միահամուռ ու ծա՛նր ծա՛նր՝ «Երախտաւորաց ազգք մարդկան, յորժամ լուեան զքո Յարութիւնդ», ելմից ձեռնհասութեան պաշտօնեայ վարդապետներէն մէկը՝ դրամատար ափսէն ի ձեռին, կ'երթայ ուղղակի Ս. Պատրիարք Հօր առջեւ և կու տայ Ն. Սրբազնութեան պատկանած կէս ոսկին և այսպէս իւրաքանչիւրին կը բաժնէ իրեն պատկանեալ դրամը։

Երուսաղէմի միաբանին բարի սովորութիւնն է՝ կերակրոյ սեղանէն ելած ժամանակ՝ սրտագին բարեմաղթել —«Աստուած Ս. Աթոռը հաստատ պահէ»։ Իր ճաշակած չոր-թանին ժամանակն իսկ՝ սրտի զեղուն գոհունակութեամբ մը կ'ընէ այս մաղթանքը. իսկ Աշխարհամատրան կիրակիի իրիկունը, երբ բարեպաշտիկ ուխտաւորներու նուէրներէն կը ստանայ իր համեստ տարեթոշակը՝ սրտագրաւ կերպով կը գոչէ իր պատուական Պատրիարքին հետ մէկտեղ.—«Աստուած ազգն ու եկեղեցին հաստատ պահէ»։

Այն իրիկունը, վերոյիշեալ հաշուով, հարիւր յիսունէն մինչեւ երկու հարիւր ոսկի կը բաժնուի միաբաններուն՝ որոնց մէջ են հինգ եպիսկոպոսներ, 37 վարդապետներ, 8 սարկաւագներ, 6 չըքնաւոր ժառանգաւոր աշակերտներ՝ (այս վերջինները կը ստանան կէս կէս ոսկի), 10 ժառանգաւոր աշակերտներ՝ (դպիր). 61 աշխարհական միաբան և միայն 3 մայրապետներ՝ որոնց մէկը տնտես մայրապետն է, և միւս երկուքը մասնաւորապէս կ'աշխատին ժառանգաւորաց վարժարանին և վանքի խոհանոցին մէջ։ Այս մայրապետներուն իրաւունքն է մէյմէկ ոսկի։

Արդարութեան պարտք մըն է ըսել՝ թէ միաբանութիւնը՝ միաբանական ու եղբայրական այս իրաւունքէն չի զրկեր ո՛չ-միաբան եկեղեցականները՝ ըլլան եպիսկոպոս կամ վարդապետ։

ՎՐՈՅՐ

Երուսաղէմ, 3 մայիս

ԳԵՂԱԿԱՆ ԱՆԿԻՒՆՆԵՐ

ՔՆԵԱԹ

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐ, 5 մայիս.

Նփրկերտի լեռնագօտիին հարաւային կողմը, դուրան տարածութեան մը վրայ՝ կը գտնուի Քնեաթ անուն հայաբնակ գեղը, կլոր դիրքով ու սիրուն տեսքով։ Այս գեղը, Սլիվան գաւառին կարեւոր գեղերէն մէկն է, և կ'արժէ որ քանի մը տողերով ծանօթացնեմ։

Գեղին շուրջը տարածուած են դուրան դաշտեր, ընդարձակ գետիններ և մշակելի արտ ու ափեր։ Տեսարաններ կան հոս շատ սիրուն ու շատ ալ գեղեցիկ, մանաւանդ գեղածիծաղ գարնան թարմ ու դալար եղանակին մէջ, ուր ամէն տեղ և ամէն բան կանանչութեամբ ծածկուած են։ Գարունը հոս շատ կանուխ կը սկսի. գրեթէ փետրվարի սկիզբէն, երբ հիւսիսային գաւառներ դեռ կանգունէն աւելի բարձրութեամբ ձիւնի տակ են։ Սլիվանի գեղերը ամառը շունչ հաճելի տպաւորութիւններ. շոգը և տիրող տաքութիւնը շատ կը նեղեն մանաւանդ զանոնք որ անվարժ են կլիմային։ Գրեթէ մայիսի 15-20ն առեւները հոս ա՛լ բուսականութիւնը կը թոռմի, բնութիւնը կը մերկանայ իր զարդերէն, մինչ քիչ մը վերը, լեռնական գեղերու մէջ նոր կը վերածնի, նոր կը պճնազարդի։

Քնեաթի օդը մաքուր է ու առողջարար, բայց ջուրը ոչ այնքան մաքուր ու քաղցրահամ։ Տուները միայարկ են ու հողաշէն, բոլորն ալ շինուած գեղական հին ձեւով. ոչ լուսամուտ ունին և ոչ ալ պատուհան. օդ ու լոյս ներս կը մտնեն միայն դռներէն ու երդիքներէն։ Բնակիչները կը գտնուին բոլորովին նախնական պայմաններու մէջ, և կ'ապրին նահապետական պարզուկ վիճակով։ Մասնաւոր արուեստներ չկան այս կողմերը, առհասարակ ամէնքն ալ կը պարապին երկրագործութեամբ և անասնապահութեամբ։ Երկրագործութիւնը նահապետական դրութեան մէջ է. հողը կը մշակուի հին գործիքներով։ Հոս, հողը ուժով է ու բարեբեր. եթէ երկրագործութիւնը կատարուէր աւելի խնամեալ կերպով նոր գործիքներով, և աշխատութեան նոր եղանակներով, մեծ քանակութեամբ արմտիք կ'արտադրուէր այդ հողաշատ գաւառէն։ Վերջին տարիներս այգեգործութիւնն ալ մուտ գտած է, ինչպէս Սլիվանի ուրիշ գեղերուն, նոյնպէս Քնեաթի մէջ. բայց հողը ա՛յնքան բարեբեր չէ այգիներու համար որքան որ բարեբեր է ցորենի և ուրիշ արմտիքներու համար։ Խաղողները թթու են ու անհամ, անոնցմէ շինուած քաղցրեղէններն ալ անախորժ ու դժուարամարս։

Քնեաթին առջեւէն կ'անցնի փոքրիկ վտակ մը, որուն եզերքները տնկուած են շատ մը բարտի և ուռենի ծառեր։ Վտակը կը դարձնէ ջրաղաց մը և կը ջրէ շատ մը արտեր, ուր ամէն տարի կը ցանուին բամպակ, կորեկ, շուշմայ, ծխախոտ, ինչպէս նաեւ ձմերուկ, սեխ, վարունգ, եւն։

Գետին ըզմացը, խումբ մը կաղնի ծառերու մէջ կայ անշէն սրբատեղի մը, որուն նկատմամբ յարգանքով կը վարուին շատերը, մանաւանդ գեղջուկ մամիկներ։ Աղօթելու և բժշկութիւն խնդրելու համար՝ հոն կ'երթան հիւանդներ, ցաւագարներ, ուխտ կ'ընեն, դրամներ կը ձգեն, անխմոր հաց կը բաժնեն իրարու և աղքատներու։ Քնեաթի մօտ կայ նուիրական աղբիւր մըն ալ. այս աղբիւրին ջուրը, թէեւ այնքան անուշ չէ, սակայն բուժող է մորթային զանազան տեսակ հիւանդութիւններ։ Հաւատաւոր գեղջուկներ երկիւղածութեամբ կը մօտենան այս աղբիւրին. կը լոգնան անոր ջուրով և կը բժշկուին իրենց հիւանդութիւններէն։

Տարիներ առաջ, Քնեաթ աւելի չէն էր ու հարուստ, ունէր հարիւր տունի չափ բնակիչներ հիմայ հազիւ քառասուն տուն կայ, այն ալ խեղճուկ վիճակի մէջ։ Նիւթականին պէս, կրթական տեսակէտով ալ մխիթարութիւն չունի այս գեղը. ոչ դպրոց կայ ոչ վարժապետ. տղաք խաղալով, փողոցները չափելով կ'անցընեն օրերնին։ Բնակիչները, բոլորն ալ, իրենց դրացի գիւղերուն պէս, քրդախօս են. մայրենի լեզուով բառ մը անգամ չեն կրնար խօսիլ։ Բայց ասոր հետ մէկտեղ հաւատաւոր են ու բարեպաշտ։ Մայրենի եկեղեցիէն ու եկեղեցական արարողութիւններէն բառ մը չհասկնալով անգամ՝ կը սիրեն զայն ու կը փարին անոր։ Կրօնական պաշտօնեաներու հանդէպ յարգանքնին տեղն է ու պէտք եղածէն ա՛լ աւելի. տէրտէրին խօսքը իրենց համար պատգամ է ու աստուածային պատուէր։ Հոգեւորապէս, մխիթարուած պիտի ըլլային այս հաւատաւոր գեղջուկները, եթէ գոնէ պարզ ժամ-տուն մը ունենային աղօթելու համար։

Քնեաթցիները իրենց համար ունին Տ. Գրիգոր Լուսինեան անունով տեղացի տէրտէր մը, որ կը հոգայ ու կը մատակարարէ գեղին հոգեւոր պէտքերը։ Տ. Գրիգորը, թէեւ շատ ուսեալ չէ, և չունի կրօնական բարձր հմտութիւն, բայց ունի քահանայի վայել այնպիսի բարեմասնութիւններ որ շատ քիչ անգամ կը տեսնուին ուրիշ քահանաներու մօտ։ Գթոտ, հիւրասէր և ձեռքը բաց մարդ մըն է այս տէրտէրը, բառին իսկական նշանակութեամբ։ Իր ապրուստը կը հոգացուի իր տունէն. իբր քահանայի վարձք՝ ինչ որ կը ստանայ ծուխէն, գրեթէ բոլորն ալ կը վերադարձնէ ծուխին, կը բաժնէ տկարներուն, խեղճ ու հացակարօտ աղքատներուն։ Տանը դուռը բաց է առհասարակ ամէն մարդու առջեւ, հարուստին, աղքատին, գեղացիին, օտարին, ծանօթին, անծանօթին, բարեկամին և հակառակորդին. հոն մտնողը առանց ուտելու դուրս չելլէր, բան մը ուզողը պարապ ետ չի դառնար. եթէ ուզուած բանը պատրաստ չգտնուի, ուրիշ տեղէ մը պիտի առնուի ու պիտի տրուի ուզողին։ Ամէն օր, տունը լեցուն է հիւրերով։ Աստուծոյ օրերուն մէջ չէ տեսնուած օր մը, ուր այս տնեցիք մինակ իրենք կերած ըլլան իրենց հացը։ Գուցէ կարծուի թէ՝ այս տէրտէրը հարուստ եղած ըլլայ. ընդհակառակը, նիւթապէս համեստ վիճակ մը ունի, բայց ունեցածը կարծես թէ օրհնուած է, կ'աճի, և պակասածին տեղ կը լեցուի։ Տ. Գրիգոր, բնութեամբ ուրախ է ու զուարթ. ծիծաղն ու ժպիտը միշտ անպակաս են իր դէմքէն։ Բաւական զուարճախօսին մէկն ալ է։ Կը տրտմի այն ատեն միայն, երբ աղքատ մը կը տեսնէ ու չի կրնար օգնել անոր. Իր ընթերցանութեան գիրքերն են՝ Աւետարանը, Սաղմոսը, Մաշտոցը, Նարեկը և Ժամագիրքը. ասոնցմէ զատ ուրիշ բան չգիտեր, թէեւ ասոնք ալ քիչ կը կարդայ. կարդալէն աւելի կը սիրէ բարիք գործել, ու միշտ տալ։ Խրատներ ու յորդորներ տալու ալ յօժարութիւն ունի ու կու տայ։ Գեղջուկ բարի քահանայի տիպար մըն է ինքը։

Մ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ երկրորդ յանձնաժողովին երկրորդ մասնաժողովը, կ'ըսէ Լա Հէէն կիրակի օրուան թուականով հեռագիր մը, զբաղեցաւ 1874ի Պրիւքսէլի Դեսպանախորհուրդին պարունակովը, մանաւանդ այն յօդուածներով որոնք կը վերաբերին պատերազմի գերիներու խնդրին կարգադրութեանը։ Մասնաժողովը այդ մասին համաձայնութիւն ցոյց տուեր է։

—Թէեւ Դեսպանախորհուրդին պատուիրակները ամէն բան գաղտնի կը պահեն, քանի մը լրագիրներ կ'ըսեն թէ Լա Հէէն ստոյգ տեղեկութիւններ ստացած են՝ Դեսպանախորհուրդին աշխատութեանց ընթացքին վրայ։ Բոլոր այդ տեղեկութիւնները կը համաձայնին մանաւանդ մէկ կէտի վրայ թէ երրորդ յանձնաժողովը սկսած է արդիւնաւոր կերպով զբաղիլ ծրագրին վերջին յօդուածովը որ կը վերաբերի իրաւարարութեան և միջնորդութեան։ Գալով միւս յօդուածներուն, առաջինին համար որ զէնքընկէցութեան կը վերաբերի, առաջին յանձնաժողովը շատ դժուարութեամբ

գրական արդիւնքներ պիտի կրնայ ձեռք բերել։ Երկրորդ յանձնաժողովը որ Ժընեւի ու Պրիւսէլի պայմանադրութիւնովը պիտի զբաղի, արդէն երկու նիստ ունեցած է և կ'ենթադրուի թէ նպաստաւոր եզրակացութիւններու պիտի յանգի։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ԽՆԴԻՐԸ. — Հարաւային Ափրիկէի գեր-նախագահ Ժուպէռ զօրավարը, կ'ըսէ Նօհաննէսպուրկէն չորեքշաբթիի թուականով հեռագիր մը, քաղաքական կացութեան վրայ իր կարծիքը յայտներ է լրագրական թղթակցի մը։ Նախ կասկած յուցուցեր է Թրանսվալի անգլիական հպատակներուն կողմէ վերջերս ստորագրուած աղերսագրին վրայ և յայտարարեր է թէ բարենորոգումներ ձեռք բերելու նպատակով պատրաստուած այդ կարգի աղերսագիր մը ինք ալ պիտի ստորագրէր, վասն զի ինք եւս փափագող է լաւագոյն կառավարութեան մը։ Զօրավարը ընդունելի պատճառ մը չի գտներ որ պատերազմ ծագի Անգլիոյ եւ Թրանսվալի միջեւ. «Ես, յաւելեր է զօրավարը, համբերատար մարդ մըն եմ. երբ ինծի հետ խօսիլ ուզող մը ըլլայ, նոյն իսկ եթէ անոր հետ համաձայնելու վստահութիւն ալ չունենամ, դարձեալ կը տեսակցիմ անոր հետ և բանակցութեան կը մտնեմ։ Այնպէս կը կարծեմ թէ Թրանսվալ հաստատուող անգլիական հպատակներու ուզած ազատութիւնը պէտք է այսպէս ըլլայ. — Ո և է անգլիական հպատակ երբ Թրանսվալի մէջ հաստատուի, պէտք է երդում ընէ հաւատարիմ մնալու Հարաւային Ափրիկէի Հանրապետութեան, և երեք կամ չորս տարիէն ետքը կատարեալ քաղաքացիի իրաւունք ունենայ։ Գալով երդումի հիմնական ձեւին, որով խնդրարկուն պէտք է յայտարարէ թէ Անգլիացի, Ֆրանսացի կամ Գերմանացի ըլլալէ կը դադրի, ատիկա մտքի մեծ սահմանափակութեան արդիւնք է և շատ մը մարդոց արժանապատուութեանը դպչելու հանգամանքը ունի։ Երդումը պէտք է սապէս ըլլայ. — «Հանդիսաւորապէս կը յայտարարեմ թէ հաւատարիմ պիտի մնամ հարաւային Ափրիկէի հանրապետութեան կառավարութեանը, թէ ամէն կերպով պիտի աշխատիմ աջակցելու երկրին անկախութեան պահպանմանը և թէ պիտի հնազանդիմ անոր բոլոր օրէնքներուն։»

ՉԻՆՈՒ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ. — Ժամանակէ մը ի վեր Չինաստանի մէջ թշնամական կարեւոր շարժում մը կայ օտարականներուն դէմ։ Բէքինի կառավարութիւնը կ'երեւայ թէ վերջապէս սթափած է և այլեւս չի հաւանիր առանց բողոքի ընդունելու իր երկրին բաժանումը։ Անցեալ ամսուն Անգլիացիները Հոնկ-Քոնկի մէջ իրենց ունեցած բոլոր զօրութիւնը շարժման վիճակի մէջ դրին՝ դուրս վանելու չինական կանոնաւոր զօրքերը Քաու-Լունկի երկրէն որ վարձքով իրենց թողուած էր։ Քանի մը ընդհարումներ ալ տեղի ունեցան։ Հիմակ ալ Չինացիները կը պատրաստուին դէմ դնել Իտալացիներու ցամաք ելլելուն Շամմունի ծոցածոցին մէջ։ Միւս կողմէ հեռագրական լուրերու նայելով, ծանր դէպքեր պատահած են Քիաօ-Չէուի որ Գերմաններուն ձեռքը կը գտնուի, ներքնաշխարհին մէջ։ Ինչպէս կը յիշուի ապրիլի սկիզբը արիւնալի կռիւ մը տեղի ունեցած էր Իչաոյի մօտ Չինացիներու և գերմանական շրջուն պահակազօրքերու միջեւ։

Այդ դէպքին հետեւանքով գերման ծովակալը գրաւել տուած էր Իչաօ քաղաքը։ Այդ կէտին վրայ էր որ մայիս 3ին քանի մը գերման սպաներ սպաննուեցան։ Հաւանօրէն արդի տրամադրութիւններու հետեւանքով Չինու արտաքին գործոց Խորհուրդը չուզէ Գերմանացիներուն ո և է գոհացում տալ և գերման կառավարութիւնն ալ պարտաւորուի իր գործը ինք կարգադրել՝ նոր երկիր մը գրաւելով։ Լուր կայ թէ չինական զօրքեր Շան-Թունկ նահանգը գացեր են օտարականները վանելու համար։ Չինացիները պիտի կրնան վաթսուն հազար հոգի պատերազմելու կարող վիճակի մէջ դնել։ Եթէ այդպէս ըլլայ, գերմանացիները բաւական պիտի յոգնին։

— Ծանուցուեցաւ թէ Բէքինի անգլիական դեսպանատունը Չինու արտաքին գործոց Խորհուրդին հաղորդած է Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարին կողմէ Բեդերսպուրկի անգլիական դեսպանին տրուած այն ապահովութիւնը թէ Ռուսիա բարեկամական եղանակով Չինէն պահանջած էր Մանչուրիոյ երկաթուղին Բէքինի միացնել։ Արդ, Թայմզ հեգնութեամբ և դժգոհութեամբ կը հրատարակէ սա հեռագիրը. — «Բէքինի Ռուս դեսպան Պ. տը Կիրս ծանոյց Չինու արտաքին գործոց Խորհուրդին թէ Ռուսիոյ համար անկարելի է նկատողութեան առնել Չինացիներուն փափաքը՝ երկաթուղիներու շինութեան աշխատութիւնները յետաձգելու խնդրին համար։ Ռուսիա անմիջապէս ճարտարագէտներ պիտի ղրկէ, որպէս զի Մանչուրիոյ երկաթուղին Բէքինի միացնելու գործողութիւնները ըսկըսին»։

ՓԻԼԻՓՓԻՆՆԵՐԸ. — Լոնտոնէն չորեքշաբթիի թուականով կը հաղորդեն թէ Մանիլայէն ուղղուած հեռագիրներու նայելով, Փիլիփփինեան պատուիրակները երեքշաբթի տեսակցութիւն մը ունեցեր են Օթիս զօրավարին հետ, որուն պաշտօնապէս հաղորդեր են իրենց առաջարկութիւնները։ Զօրավարը պատասխաներ է անոնց կարդալով Պ. Մաք Քինլիի հեռագիրը, որ ինչպէս ծանուցինք, կը պահանջէր ապստամբներէն զէնընկէց ըլլալ և բացորոշ բան մը չէր խոստանար։ Փիլիփփինեան պատուիրակները քիչ մը նեղացեր են զէնընկէցութեան խնդրին համար, դիտել տալով թէ իրենց անկախութեան ու ազատութեան պահպանումը կ'ուզեն՝ Մ. Նահանգաց հովանիին տակ, մինչդեռ Ամերիկացիները անորոշ խոստումներ կ'ընեն։ Կը յարեն նաեւ թէ Մ. Նահանգաց այդ ծրագիրը եթէ գործադրուի, իրենք բոլորովին ամերիկացիներուն ձեռքը պիտի մնան և թէ իրաւունք ունին աւելի լաւագոյն պայմաններ պահանջելու։

— Վերջերս Բալավանի, Պօլավէքի և Քուլիօնի մէջ զարմանալի միջադէպ մը պատահեր է։ Այդ երեք կղզիներուն բընակիչները Անգլիացիներուն պաշտպանութիւնը ուզեր են։ Այդ միջոցին Բալավան գտնուող անգլիական նաւու մը նաւապետը անմիջապէս դրօշներ ղրկեր է բընիկներուն որոնք կղզիի վրայ պարզեր են։ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը այս լուրը իմանալով իսկոյն հեռագրեր է Սինկափուր թէ Բալավան և միւս կղզիները յաղթական իրաւունքով ամերիկացիներուն կը պատկանին եւ պէտք է բրիտանական դրօշները վար առնել։ Անգլիական յածանաւ մը Սինկափուրէն ճամբայ ելեր է այդ հրամանը գործադրել տալու համար։

ՀԻՒԾԱԽՏԻ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ. — Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց երէկ, Պէրլինի մէջ գումարուած հիւծախտի համաժողովը փակուած է։ Այդ համաժողովը, որ հիւծախտին դէմ ձեռք առնուելիք միջոցներուն վրայ խորհրդակցելու համար հրաւիրուած էր, անցեալ չորեքշաբթի առտու Պէրլինի մէջ կազմեց իր առաջին նիստը։ Ներկայ էր Աւգուսթա Վիքթորիա կայսրուհին, քանի մը նախարարներ և երեւելի անձնաւորութիւններ։ Նախարարներէն Բօզատովսքի, որ Հօհէնլօէ իշխանը կը ներկայացնէր, արտասանեց բացման ճառը։ Խօսեցան նաեւ Գերմանիոյ, Անգլիոյ, Իտալիոյ, Աւստրիոյ, Հունգարիոյ և Ռուսիոյ ներկայացուցիչները, որոնք շնորհակալութիւն յայտնեցին համաժողովին գումարման համար և իրենց կառավարութիւններուն կողմէ յաջողութիւն մաղթեցին։ Ֆրանսայի ներկայացուցիչ Տոքթ. Պռուառտէլ նախ շնորհակալութիւն յայտնեց կայսրուհիին՝ որ պաշտպան կանգնած է այդ գործին։ Տոքթէօրը բացատրեց թէ այդ ախտը Ֆրանսայի համար ալ վտանգաւոր է, քանի որ սերմին փոխադրութիւնը շատ դիւրին է ամէնէն հեռաւոր տեղերը։ Տոքթ. Պռուառտէլ ըսաւ թէ Ֆրանսայի մէջ տարին 150,000 հոգի կը մեռնին այդ ախտէն։

— Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին կիրակի օրը իրենց ներկայութեանը ընդունեցին համաժողովին անդամները և ուրախութիւն յայտնեցին համաժողովին ձեռք բերած արդիւնքներուն վրայ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԹԱԳՈՒՀԻԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ. — Բոլոր հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ Անգլիոյ Վիքթորիա թագուհիին ծննդեան 80րդ տարեդարձը մեծ խանդավառութեամբ տօնուած է Անգլիոյ ամէն կողմերը և բրիտանական բոլոր գաղթավայրերուն մէջ, բայց այնչափ մեծ հանդէսներ պիտի չկատարուին, վասն զի բուն իսկ տարեդարձը յունիս 3ին պիտի տօնուի։ Միայն Ս. Պօղոսի եկեղեցիին մէջ գոհաբանական հանդիսաւոր աղօթքներ կարդացուեցան։ Այդ եկեղեցիին մէջ պատարագեց Քէնթրպըրի արքեպիսկոպոսը։ Նաեւ աղօթքներ կարդացուեցան արքայական մատուռին և Ուէսթմինսթրի աբբայարանին մէջ։ Ուինտսորի մէջ, ուր կը գտնուի թագուհին, չորեքշաբթի առտու եկեղեցիի զանգակները ծանուցին հանդէսներուն սկսած ըլլալը։ Ն. Վեհափառութիւնը, կէս օրէն ժամ մը առաջ, արքայական գերդաստանի անդամներէն շրջապատուած ներկայ գտնուեցաւ այգերգի մը։ Թագուհին շատ քաջողջ կ'երեւար։ Երբ այգերգը աւարտեցաւ, որոտընդոստ ծափահարութիւն մը սկսաւ և հազարաւոր ձայներ «Թագուհին Թագուհի» կը գոչէին։ Պալատան սրահին մէջտեղի պատուհանին տանիլէ վարագոյրը բացուեցաւ և ապակիին ետեւէն երեւցաւ Վիքթորիա Թագուհիին տժգոյն դէմքը։ Ն. Վեհափառութիւնը գլխովը խոնարհութիւն մը ընելով պատուհանը բանալ տուաւ։ Ժողովուրդին մէջ երկիւղած լռութիւն մը կը տիրէր։ Թագուհին պատուհանին մօտենալով քանի մը բառ արտասանեց լսելի ձայնով։ Ն. Վեհափառութիւնը յուզմունքէն ընդհատուող ձայնով մը ըսաւ. «Շնորհակալ եմ... բոլոր սրտովս շնորհակալ եմ... բնաւ պիտի չմոռնամ այս օրը...» Պատուհանը գոցուեցաւ և ժողովուրդը նորէն օդը թնդացուց «կեցցէ»ներով։

Արքայական պալատան մէջ ընտանեկան սեղան մը տրուելով գերդաստանին բոլոր անդամները, կալէսի իշխանէն մինչեւ Վիքթորիա թոռնորդիները, ծաղկեփունջեր մատուցին Ն. Վեհափառութեան։ Թագուհին առաջին անգամ ըլլալով ելեքթրոֆոն գործածեց լսելու համար Լոնտոնի արքայական թատրոնին մէջ երգուած ազգային երգը և ուրիշ երգեր։

— Վիքթորիա Թագուհիին աչքերը հետզհետէ կը տկարանան։ Վիսպատէնէն նշանաւոր ակնաբոյժի մը կարծիքը հարցուեր է որ պատասխաներ է թէ գործողութիւն մը հարկ է աչքին վարագոյրը առնելու համար։

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ. — Վիէննայէն կը հեռագրեն թէ Աւստրիոյ և Հունգարիոյ նախարարներուն միջեւ կատարեալ համաձայնութիւն գոյացեր է պետական պայմանադրութեան վրայ, բաց ի Պանքայի մենաշնորհի պայմանաժամի տեւողութեան խնդրէն։

Պ. ԷՄԻԼԻՕ ԲԱՍԹԻԼԱՐԻ յուղարկաւորութեան առթիւ ինչպէս ծանուցինք, ընտանիքը չէ ուզած որ ազգային յուղարկաւորութիւն կատարուի և թէ Սպանիոյ կառավարութիւնն ալ որոշած է զինուորական պատիւներ չընծայել։ Պատերազմական նախարարը կը յայտարարէ թէ ինք մասնակցած չէ այդ որոշումին։ Զինուորական պատիւներ չընծայելու որոշումը դժուարին կացութեան մէջ ձգած է զօրավարը։ Լրագիրները [illegible] կը պարսաւեն Բոլավիէհա զօրավարին ընթացքը։

ՍԱՄՈԱ. — Ապիայէն մայիս 17 թուականով և Նոր Զելանտայի ճամբով կը հեռագրեն թէ Անգլիոյ, Գերմանիոյ և Մ. Նահանգաց գոմիսէրները Պ. Պ. Էլիօթ, Ֆէք Ֆոն Սթէրնպուրկ և Թարթլէթ Թրիփ մայիս 13ին հոն ժամանելով իրենց առաջին նիստը գումարեր են։ Մաթաաֆա նամակ մը գրեր է գոմիսէրներուն, բարի գալուստ մաղթելով անոնց։ Կ'ըսուի թէ պատրաստ է հնազանդելու երեք գոմիսէրներուն կողմէ միաձայնութեամբ տրուելիք հրամաններուն, թէեւ չ'ուզեր զէնընկէց ըլլալ, մինչեւ որ Մալիէթոայի կուսակիցներն ալ նոյնը չընեն։ Մաթաաֆայի կուսակիցները եթէ հրաման առնեն, պիտի վերադառնան իրենց գիւղերը, բայց կը յայտարարեն թէ Մալիէթոան բնաւ պիտի չճանչնան իբրեւ կառավարութեան պետ։ Ուստի այս վերջինը եթէ գահուն վրայ պահուի, ուշ կամ կանուխ Սամոայի մէջ նորէն կռիւներ պիտի ծագին։ Մաթաաֆա տեսակցութեան մը միջոցին յայտարարեր է թէ վերջին ճակատամարտներուն մէջ միշտ հրաման տուած է որ եւրոպացիներուն վրայ կրակ չընեն և թէ իրեն շնորհիւ է որ մացառներու մէջ անգլիացի նաւաստիները չսպանուեցան բնիկներուն կողմէ։

ՕԹԻՍ ԶՕՐԱՎԱՐԸ մայիս 25 թուականով Մանիլայէն հեռագրած է Ուաշինկթըն թէ Քանսասի և Մոնթանայի զօրագունդերը թեթեւ կորուստներ ունեցան Սան-Ֆէրնանտոյի շուրջը չորեքշաբթի օրը պատահած ճակատամարտներուն մէջ. ապստամբները բրինձի դաշտերուն մէջէն մղուեր են յիսուն մեռեալ և երեսուն վիրաւոր թողլով։ Նաեւ քըսան ապստամբ ալ գերի ինկեր են։ Ամերիկացիները յիսուն հրացան ձեռք անցուցեր են։

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ. — Բարիզէն կը գրեն Բոլիթիշէ Քօռէսբօնտէնծի թէ Պ. Պալլօ Պօբրէի տեղեկագիրը մայիս 29ին (երէկ) պիտի կարդացուի վճռաբեկ ատեանի բոլոր ճիւղերուն համագումար նիստին մէջ։ Տեղեկագիրը շատ մեծածաւալ է, վասն զի գործին բազմաթիւ միջադէպերուն վրայ խօսուած է՝ անոնց իւրաքանչիւրէն հանելով այն պարագաները որոնք իրաւագիտական տեսակէտով առիթ կու տան վերադատումի։ Կարելի չէ ըսել թէ այդ տեղեկագիրը բացորոշ եզրակացութիւն մը պիտի ունենա՞յ թէ ոչ. ենթադրողներ կան որ բացարձակ եզրակացութիւն մը պիտի չունենայ։ Կը կարծուի թէ միայն ընդհանուր ծանօթութիւններ պիտի տայ, բոլոր օրինական կէտերը մանրամասն կերպով բացատրելէ ետքը։ Տեղեկագրին ընթերցումը օր մը պիտի տեւէ։ Ընդհանուր դատախազ Պ. Մանոյի պահանջումները ամբողջ նիստ մը պիտի գրաւեն։ Տրէյֆիւսի փաստաբանին պաշտպանողականն ալ երկու օր պիտի տեւէ. ուստի վճիռը յունիս 2ին կամ 3ին պիտի տրուի։ Այդ վճիռը եթէ 1894ի զինուորական ատեանին վճիռը բեկանէ, Տրէյֆիւս զինուորական նոր ատեանի մը առջեւ պիտի ղրկուի։ Այդ ատեանը օգոստոսէն առաջ պիտի չկրնայ գումարուիլ։ Զոլա որ տակաւին Անգլիա կը գտնուի, վճռաբեկ ատեանի վճռէն անմիջապէս ետքը Ֆրանսա պիտի դառնայ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՍՈԲՐԱՆԻԷՆ. — Պուլկարիոյ Ֆէրտինանտ իշխանը, առջի օրը, բացաւ Սոպրանիէին արտասովոր նիստը։ Իշխանը նախ յիշեց Մարի-Լուիզ իշխանուհիին մահը և շնորհակալութիւն յայտնեց պուլկար ժողովուրդին կողմէ այդ առթիւ յայտնուած համակրութիւններուն համար։ Արտաքին քաղաքականութեան մասին իշխանը յայտարարեց թէ բարեկամական յարաբերութիւններ ունի Ռուսիոյ և միւս մեծ տէրութիւններուն հետ։ Իշխանը յարեց թէ օսմ. գերիշխան կառավարութեան հետ իր յարաբերութիւնները խիստ բարեկամական են և թէ այդ յարաբերութիւններուն շնորհիւ Պուլկար պատուիրակները կը մասնակցին Լա Հէյի դեսպանախորհուրդին։ Մանոյ թէ նախկին դահլիճը հրաժարած ըլլալով, ժողովուրդին կոչում ըրած է և թէ ընտրութիւնները բոլորովին ազատ են, որուն արդիւնքն է՝ երկրին քաղաքական բոլոր կարծիքներու ներկայացուցիչներուն Սոպրանիէի մէջ գտնուիլը։ Իշխանը ըսաւ թէ կառավարութիւնը Սոպրանիէին նստաշրջանին պիտի ներկայացնէ Պուլկարիոյ Պարտքի սակերուն փոփոխման և երկաթուղիներու Ընկերութեան հետ կնքուելիք պայմանադրութեան օրինագծերը։ Ֆէրտինանտ իշխանը հրաւիրեց երեսփոխանները լուծել այդ կարեւոր խնդիրները, որոնք կը վերաբերին երկրին ելմտական դժուարութիւններուն և անոր վարկին ու շահերուն պահպանմանը։ Իշխանական ճառը եռանդագին ծափահարութիւններով ընդունուեցաւ։ Ներկայ գտնուեցան Քլէմանթին իշխանուհին, Քօպուրկի Ֆիլիբ իշխանը, Պորիս ու Քիրիլլոս իշխանները և օտար հիւպատոսները։ Սոպրանիէին ատենապետ ընտրուեցաւ կառավարական կուսակցութենէն տոքթ. Նաչէվ։

— Սոֆիայէն կը հեռագրեն թէ պուլկար կառավարութիւնը արեւելեան երկաթուղիներու Ընկերութենէն նոր պայմանաժամ մը ուզեր է՝ պուլկար գիծերուն վերաբերեալ պայմանադրութեան վաւերացմանը համար։ Առաջին պայմանաժամը կ'աւարտի յուլիս 1/13ին, մինչեւ այդ թուականը Սոպրանիէն պիտի չկրնայ քուէարկել նոյն պայմանադրութիւնը։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՒ ՃԱՊՈՆ. — Անցեալ ուրբաթ Աթէնքի մէջ արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռոմանոսի և Հռոմի ճաբոնական դեսպան Պ. Մոթօնոյի միջեւ ստորագրուեր է Յունաստանի և Ճաբոնի առեւտրական դաշնագիրը։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին անդամ անուանուեցաւ նախնական դատարանին անդամ Ղալիպ պէյ, որուն յաջորդեց վերաքննիչ ատեանին օգնական անդամ Ճէվատ պէյ։

ՈՐԲԱՆՈՑ ԵՒ ԿՐԹԱՐԱՆ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն կազմուած այն յանձնաժողովը որ պաշտօն ունի Անատօլուի մէջ հաստատուելիք որբանոցներու և կրթարաններու մասին տեղեկագիր մը պատրաստել, կը շարունակէ իր աշխատութիւնները։ Յանձնաժողովը Անատօլուի նահանգաց կուսակալներուն հետ ուղղակի բանակցելով տեղեկագիր մը պատրաստած է թէ որբանոցները ու կրթարանները ո՛ւր պիտի հաստատուին, ո՛րչափ որբ պիտի ընդունուի, ի՛նչ ուսմունք և արհեստ պիտի աւանդուի, որբերը քանի՛ տարեկան պէտք է ըլլան, ուսման շրջանը ո՛րչափ պիտի տեւէ, եւայլն։ Այդ տեղեկագիրը արդէն Վեհ. Սուլթանին մատուցուած է։ Կայս. Իրատէի մը համաձայն թէեւ այլեւայլ տեղեր յարմար շէնքեր որբանոցի վերածուած են, սակայն ատիկա առժամեայ գործողութիւն մըն է, որովհետեւ քիչ ատենէն յատուկ շէնքեր կառուցուելով որբերը հոն պիտի փոխադրուին։ Իգտամ կ'ըսէ թէ այլեւայլ տեղեր օտարներու հաստատած որբանոցներուն մէջ գտնուող որբերու մէկ մասը իմանալով որ կայս. կառավարութիւնը որբանոցներ բանալ կու տայ, տեղական կառավարութիւններուն աղերսագիր տալով խնդրեր են որ ընդունուին և պատասխան ստացեր են թէ հարկ եղած գործողութիւնները կատարուելուն պէս իրենց խնդիրքը պիտի ընդունուի։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԷՋ. — Աղեքսանդրիոյ մէջ մինչեւ կիրակի ժանտախտէ վարակուողներուն թիւն է ութը։ Մինչեւ երէկ կէս օր նոր դէպք չէ պատահած և առաջուան բռնուածներէն երկուքը մեռեր են։

— Բժշկական ժողովին վերջին նիստին մէջ նախագահ Տոքթ. Սթէքուլիս Աղեքսանդրիոյ մէջ ժանտախտի ծագումին վրայ խօսելով ըսաւ թէ Ճիտտէէն փոխադրուած չէ կրնար ըլլալ, որովհետեւ Ճիտտէ յարաբերութեան մէջ չէր Եգիպտոսի հետ։ Տոքթ. Սթէքուլիս յարեց թէ աւելի Հնդկաստանէն Եգիպտոս տարուած ըլլալու է։

ՆԵՍՏՈՐԱԿԱՆՆԵՐԸ. — Դաւրէժէն կը գրեն թէ, կ'ըսէ Լ. Հէրըլտ, ռուս միսիոնարներու միջոցաւ օրթոտոքսութիւնը ընդունած են Ատրպատական հաստատուած երեսուն հազար Նեստորականներ։ Այդ նպատակով փութկոտ բրօբականտա մը կ'ըլլայ Թուրքեւպարսկ. սահմանագլուխին կողմը։ Վանայ նահանգին մէջ բազմաթիւ ռուս եկեղեցականներ կան որոնք կը գործեն, գիւղացիներուն կրօնք կը քարոզեն և սերմի համար ցորենք ինչպէս նաեւ երկրագործական գործիքներ և հագուստ կը բաժնեն։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարար Զիհտի փաշա հիւանդ ըլլալով երէկ պաշտօնատեղին չկրցաւ երթալ։

ՅՈՅՆ-ԿԱԹՈԼԻԿ-ՄԵԼՔԻԹՆԵՐՈՒ Պատրիարքը երէկ այցելութիւն տուաւ Մեծ-Եպարքոսին, դատական ու ներքին գործոց նախարարներուն և Պետական Խորհուրդի նախագահին։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Պարսից դեսպանը երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

— Անգլիոյ դեսպանը և հելլենական դեսպանատան գործակատարը երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան արտաքին գործոց նախարարին հետ։

Պ. ՆԷԼԻՏՈՎ, որ շաբաթ օրը Մեծ կղզի գացած էր, իրիկունը Ճիրաքոմօ օթէլին մէջ ներկայ գտնուեցաւ Պ. ու Տիկին Զարիֆիի կողմէ ի պատիւ իրեն տրուած սեղանի մը։ Ներկայ էին նաեւ ռուս դեսպանատան գլխաւոր պաշտօնեաները։ Կիրակի օրը Պ. Նէլիտով իր քրոջը հետ Boyfes պահականաւով Հէյպէլի գնաց և այցելութիւն տուաւ Երուսաղէմի Յունաց նախորդ Պատրիարք Տ. Նիկոդիմոսի և ներկայ գտնուեցաւ ի պատիւ իրեն տրուած սեղանի մը։

— Պ. Նէլիտով երէկ առտու Ֆէնէր երթալով այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին։

ՍԵՂԱՆ. — Կիրակի օրը Մեծ կղզիի Ճիրաքոմօ օթէլին մէջ Պ. ու տիկին Զարիֆի սեղան մը տուին ի պատիւ ֆրանսական դեսպանին և տիկին Քոնսթանի։ Ներկայ էին նաեւ Սպանիոյ դեսպանը և ուրիշ հրաւիրեալներ։

ՍԵՐՊԻՈՅ դեսպանը ու տիկին Նովաքովիչ հինգշաբթի Բարիզ պիտի ուղեւորին Մարսիլիոյ ճամբով։ Ամիս մը չափ պիտի մնան Բարիզ մինչեւ արձակուրդի ատենը իրենց որդւոյն որ իրաւագիտութիւն կ'ուսանի։ Յետոյ Պէլկրատ պիտի երթան և վեց շաբաթի չափ հոն մնալէ ետքը Կ. Պոլիս պիտի դառնան։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ. — Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ կ'ըսէ թէ Աւստրիոյ ներքին գործոց նախարարութիւնը մայիս 10 թըւական հրամանագրով մը ծանուցած է թէ Թուրքիոյ ապաճարախտէ չվարակուած տեղերէն տարուած անասուններու մորթերը, բուրդերը, եղջիւրները, եւայլն, մասնաւոր մթերանոցներու մէջ դրուին, որպէս զի անոնց վաճառումը կառավարութեան արտօնութեամբը ու հսկողութեամբը կատարուի։ Այն արտադրութիւններուն միայն արտօնութիւն պիտի տրուի որոնք ապաճարախտ չեղած տեղերէ կը տարուին։

ԿԻՊՐՈՍ կղզիին նոր ելմտացոյցը նախորդէն 4007 անգլ. ոսկի աւելի է։

ՊՈՒԼԿԱՐԱՑ Ս. Մեթոտիոսի և Կիւրիլլոսի տօնին առթիւ Ֆէրտինանտ իշխանը հազար ֆր. նուիրեր է աղքատ ընտանիքներու։

— Իշխանը անցեալ չորեքշաբթի իր ներկայութեանը ընդուներ է Կ. Պոլսոյ պուլկարական նախորդ գործակատար Պ. Մարքովը։

Պ. ՔԸՄՊԷՐԲԱՉ, Իզմիրի անգլիական հիւպատոսը, արձակուրդով պիտի մեկնի։ Սկիւպի անգլիական փոխ-հիւպատոս Պ. Համսըն Իզմիր պիտի երթայ փոխանորդաբար վարելու Պ. Քըմպէրպաչի պաշտօնը։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ դեսպան Մավրոկորտատօ իշխանը Աթէնք ժամանելուն պէս երկար տեսակցութիւններ ունեցեր է նախարարապետ Պ. Թէոթոքիսի և արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռոմանոսի հետ։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատունը շաբաթ օրը Պէյիւքտէրէի ամարանոցը պիտի փոխադրուի։

— Ն. Թարգման Պ. Մաքսիմով այս Հարթու Մարինպատի ջերմուկները պիտի երթայ արձակուրդով։

— Պ. Ստեփանովի տեղ ռուս դեսպանատան նաւային կցորդ կարգուած է Պ. Բէթրով։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը անցեալ օր փոխադարձ այցելութիւն տուաւ յոյն-կաթոլիկ-Մելքիթներու Պատրիարքին։

Պ. ՊԷՌԺԷԻ ԵՂԲԱՅՐԸ. — Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին ֆրանսացի պատուիրակ Պ. Պէռժէի եղբայրը՝ հարիւրապետ Պ. Ռընէ Պէռժէ ուրբաթ իրիկուն մեռեր է Բարիզի մէջ։

ԱԼԻՒՐ. — Ռուսիոյ մէջ ալիւրի գինը 25 կոպեկ բարձրացեր է։

ԹՌՉՆԱԿԵՐ. — Եւրոպայի հրապարակներուն մէջ թռչնակերի գինին վրայ բարձրացում մը կայ։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ. — Սէլանիկէն կը գրեն թէ վերջերս ոստիկանութիւնը իմանալով որ մաքսանենգներու խումբ մը գիշեր ատեն վառօդ պիտի ներածէ Քալամարիայի ծովեզերեայ տուներու քարափէն, հսկողութիւն կատարել տուեր է։ Անցեալ երեքշաբթի ոստիկանութեան հըսկող պաշտօնեան տեսեր է թէ ծովեզերեայ տուներուն մէկէն մարդ մը կառքով մեկներ է։ Ոստիկանը ազդարարեր է կառապանին որ կենայ, բայց այս վերջինը առանց մտիկ ընելու սրարշաւ ճամբան շարունակեր է դէպ ի քաղաք։ Քիչ ետքը կառապանը ու մարդը երկու հարիւր օխա վառօդ պարունակող չորս պարկ գետինը ձգելով փախեր են։ Կառապանը ձերբակալուած է և միւսն ալ կը փընտռուի։

ՎԻԼՀԷԼՄ կայսրը անցեալները իր ներկայութեանը ընդունելով Գերմանիա ղըրկուած օսմ. սպաները, ըսեր է անոնց թէ պէտք է գնահատեն Վեհ. Սուլթանին այն հրամանը որով զիրենք Գերմանիա ղրկած է իրենց զինուորական ուսումը կատարելագործելու համար. թէ որչափ ատեն որ Գերմանիա մնան, պէտք է աշխատին զինուորական ուսման մէջ առաջանալու՝ օսմանցիութեան պատշաճ եղանակով և իրենց Գերմանիա ղրկուելէն ըսպասուած նպատակը իրագործելու։ Վիլհէլմ կայսրը ծանուցեր է օսմ. սպաներուն՝ գերմանական ո՛ր բանակներուն մէջ պաշտօնի կոչուած ըլլալնին։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐԸ ԵՒ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄՆԵՐ. — Կիրակի իրիկուն ժամ 12ին Մեծ կղզիի մօտերը ընդհարում մը տեղի ունեցաւ Մախսուսէի Սամսոն և Այտըն շոգենաւերուն միջեւ։ Սամսոն, որուն նաւապետն է Թահիր, երկու ծխնելոյզով երկաթէ նաւածիգ շոգենաւ մըն է։ Ասոր մէջ կը գտնուէին բժշկական ժողովին անդամները որոնք Եալովայէն կը դառնային զբօսական պտոյտէ մը։ Այտըն, նաւապետ Լազ Ահմէտ, Մեծ կղզիէն Բէնտիք կ'երթար։ Սամսոն դէպ ի Մեծ կղզի կ'ուղղուէր բժշկական ժողովին նախագահ տոքթ. Սթէքուլիսը հոն հանելու համար։ Սամսոնի նաւապետը կը կարծէր թէ Այտըն դէպ ի Բէնտիք ճամբան պիտի շարունակէ, բայց սակայն, առանց որոշ պատճառի մը, մօտեցաւ Սամսոնին, այնչափ որ այս վերջինը պէտք էր կա՛մ ցամաք և կամ Այտընի վրայ խնալ, բայց Սամսոնի յատակը խորունկ ըլլալով չէր կրնար ցամաքին շատ մօտենալ, հետեւաբար ընդհարում մը անխուսափելի էր։ Սամսոնի նաւապետը մեքենան կեցնելով ետ դարձնել և շոգենաւին մէկ կողմը պալոններ դնել տուաւ ընդհարումը կարելի եղածին չափ թեթեւցնելու համար։ Ուղեւորները լռութեամբ և անձկութեամբ կը տեսնէին ընդհարման վայրկեանին մօտենալը, սակայն բարեբաղդաբար թեթեւ եղաւ։ Այտընի անիւներուն ծածկոյթը և Սամսոնի մէկ մակոյկը ջախջախուեցան։ Ուղեւորները, ընդհարումին հետեւանքով մէկ կողմի վրայ ինկան, առանց վնաս մը կրելու։ Սամսոն կրցաւ ճամբան շարունակել դէպ ի կամուրջ։ Ուղեւորները շնորհաւորեցին Թահիր նաւապետը որ մտքի արթնութիւնը չկորսնցնելով զիրենք դժբաղդութենէ մը ազատած էր։

— Մախսուսէի Այվալըգ շոգենաւը որ Ռոտոսթոյէն կու գար, երէկ իրիկուն ժամ 12ին Պոլսոյ նաւահանգիստը մտնելու միջոցին, Եալը Քէօշկիւի առջեւ զարնուեցաւ մակոյկի մը որուն մէջ գտնուող տասներկու հոգի վախցան ու մակոյկին մէկ կողմը լեցուեցան։ Այդ պատճառով մակոյկը շրջեցաւ և ամէնքն ալ ծովը թափեցան, բայց ազատուեցան։

— Մախսուսէի Զեմէ շոգենաւը երէկ առտու Եալովա ուղեւորելու միջոցին կամուրջին մօտ զարնուեցաւ նաւակի մը որ կտոր կտոր եղաւ։ Նաւավարը Շաքիր ազատուեցաւ։

— Երէկ առտու Պուրկազ կղզիին առջեւ Մախսուսէի 16 ու 20 թիւ շոգենաւերը քիչ մնաց որ իրարու զարնուէին, որովհետեւ 16 թիւին ղեկը լաւ չէր գործեր։ Այս շոգենաւը ուրբաթ օրն ալ պահ մը կեցեր է ղեկին անկանոնութեանը պատճառով։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ. — Այս առտու մայրաքաղաքս ժամանեց Մէսիրէ շոգենաւը 582 ուխտաւորներով։ Մէսիր շոգենաւն ալ 500 ուխտաւորներով այսօր Պոլսոյ նաւահանգիստը կը սպասուի։ Այդ շոգենաւերը Տարտանէլ ժամանելնուն ուղեւորներուն ամէնքն ալ բժշկական քննութեան ենթարկուելով հաստատուեր է թէ առողջապահական վիճակնին գոհացուցիչ է։ Բեամիլ Փաշա շոգենաւն ալ 500 ուխտաւորներով վաղը Պոլսոյ նաւահանգիստը կը ժամանէ։

ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍԸ նախարարաց Խորհուրդին որոշումով որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, ծանոյց դատական նախարարութեան թէ փոխառութեան փոխարէն Պոլսոյ ապահովութեան Սնտուկին աւանդ ձգուած կալուածները, երբ պարտքը վճարուած չըլլալուն համար հարկ ըլլայ ծախել, պէտք է վճռագիրներու գործադիր պաշտօնեաներուն միջոցաւ վաճառել, առանց մասնաւոր վճռի մը հարկ մնալու։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՆԵՐ. — Պրուսայի Թրիլիա գիւղին մօտերը կիրակի օրը ընդհարում մը տեղի ունեցեր է Ռէժիի չորս պէտերու և ծխախոտի երկու մաքսանենգներու միջեւ։ Ասոնցմէ մէկը՝ Խալամ՝ սպաննուեր և միւսը քրիստոնեայ վիրաւորուեր է։

ԿԻՆԾ գաւառին (Պիթլիս) նախնական դատարանին անդամ Ցակոբ էֆ. կ'ըսէ Իգտամ, յոռի ընթացքի մէջ գտնուած ըլլալով անոր նկատմամբ քննութիւն կատարուեր և արդիւնքը տեղեկագրուեր է ձեռնհաս իշխանութեան։

ԲԱՐԻԶԻ Օբէրայի թատրոնին տնօրէնը մօտերս Կ. Պոլիս պիտի գայ այցելութիւն տալու դեսպան Պ. Քոնսթանի և տասնհինգ օրի չափ հոս պիտի մնայ։

ՀՐԴԵՀ. — Երէկ ժամ 5ին հրդեհ ծագեցաւ Թոփխանէի զաւիէներէն Թիրպէ փողոցին մէջ և փայտաշէն տուն մը այրեցաւ։ Ֆրանսական դեսպանատան պահականաւէն սպայ մը ու չորս նաւաստի աշխատեցան կրակը մարելու համար։ Այդ միջոցին սպային երեսը այրեցաւ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ նախնական դատարանը երէկ դատեց ծովային ոստիկան Շէմմի էֆ.ն որ իրեն յանձնուած մարդու մը փախչելուն պատճառ եղած էր։ Այդ մարդը՝ Լէպ Պէրսաման՝ Քէօսթէնճէէ եկող շոգենաւէն ելած էր և անցագիրը վաւերեալ չըլլալուն համար ոստիկանութեան Դուռը կը ղրկուէր։ Շէմմի էֆ. դատապարտուեցաւ տասնհինգ օրուան բանտարկութեան և դատական ծախքերու հատուցման։

ԵԱՆԵԱՅԻ կուսակալի օգնական Սթէֆանօ Խրիստոփ էֆ. երէկ մայրաքաղաքս եկաւ։

ԱՏԱ ՓՈՂՈՑԻՆ ՈՃԻՐԸ. — Խարալամպօ անուն մարդը, որ ինչպէս ծանուցինք, անցեալ գիշեր Բերայի Ատա փողոցը Բասքոյի օթէլին մէջ ճարտարապետ Քոսթին սպաննած էր, կիրակի գիշեր ձերբակալուեցաւ Պոյաճը գիւղի մէջ։ Խարալամպօ երէկ Բերայի ոստիկանատունը տարուելով դէմ առ դէմ բերուեցաւ այն նպարավաճառին հետ, ուրկէ հաց, պանիր և ձուկ գնած էր։ Նպարավաճառը ճանչցաւ զայն։ Քոսթի կը թողու կին մը և երկու զաւակ։ Դիակին վրայէն դրամները ու ժամացոյցը գտնուած չըլլալով նախ կարծուեր է թէ ոճրին շարժառիթը գողութիւնն է։ Քոսթիի մարմինը թաղուեցաւ Շիշլիի գերեզմանատունը։ Բերայի հարցաքննիչ դատաւոր Ցովհաննէս էֆ. Թորոսեան երէկ, Բերայի կառավարիչ Էնվէր պէյի առջեւ, հարցաքննեց Խարալամպոն, որ 18-24 տարեկան երկայնահասակ երիտասարդ մըն է։ Խարալամպօ ըսաւ թէ իր պատիւը պաշտպանելու համար գործած է ոճիրը։ Երիտասարդը ճանչցաւ այն [illegible] որ Քոսթիի գլխուն զարկած է և այն փոքր դաշոյնը որով անոր կոկորդը կտրած է։ Խարալամպօ խոստովանեցաւ թէ նոյն գիշերը ժամ 7ին երբ ինք ու Քոսթի օթէլին սենեակին մէջ պառկած էին, ճարտարապետը ուզեր է իր պատիւը բռնաբարել։ Ուստի Խարալամպօ սենեակին դրան ետեւ գտնուած քար մը առնելով Քոսթիի գլխուն զարկեր և յետոյ դանակով

...որդը կորեր է։ Ոճիրը գործելէն ետքը ...եակին դուռը կզպեր և ուղղակի Ունկապան գացեր է իր արհեստակիցներուն ...նուած սրճարանը. հոն իր եղբօրը հետ ...ակցեր և ետքը իրենց արհեստապետէն ...աւ թէզքէրէսի մը առեր է։ Խարալամպո նպատակ ունի եղեր այդ թէզքէրէին միջոցաւ անցագիր առնել և փախչիլ։ Խարալամպո Ունգարանէն Պօյաճըգիւղ ...եր և հոն պահուըտեր է իր քեռայրին ... որ գինետան մը վրան գտնուած ...եակ մը կը բնակի։ Խարալամպօ այդ ...եակին մէջ ձերբակալուած է։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ առեւտրական սենեկի ...րտուղարներէն Բավլաքի էֆ. Էքոնօ...էս, Միլլէյէի վարժարանին քննութեանց ժողովին յունական լեզուի բաժ... անդամ ընտրուած է։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Պիւլպիւլ փողոցին մէջ ...կ առտու չորս հոգի կը կռուէին։ ...ն միջոցին անկէ անցնող Չէյպէկ ...ւթաֆա անուն մարդ մը միջամտեց, ...յց կռուողներէն մէկը կարծելով որ ... հակառակորդ մըն է, դաշոյնը անոր ...րդը մխեց։ Մուսթաֆա մօտակայ ...արան մը տարուեցաւ և անկէ հիւանդանոց։ Վիճակը ծանր է։ Մարդասպանը ձերբակալուեցաւ։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԱՐԿԱԾ.— Երէկ ժամ ... Սամաթիայէն անցնող Թրամուէյի ...ք մը կոլոտեց Քօչօ անուն տասներ... տարեկան տղայ մը որ անմիջապէս ...ւ։ Կառապանը ձերբակալուեցաւ։

ՉԸՆԿԷԼՔԻՅՕՅԻ մօտերը, կիրակի գիշեր, ...ի մը հոգի պարտէզ մը անցնելու ...ենին՝ անոնց մէկը ինկաւ ջրհորի մը ... որուն բերանը խոտերով ծածկուած ... Միւսները չիմանալով ճամբանին շարունակեցին։ Ջրհորը իյնողը քարերը ...ելով ինքզինքը խղդուելէ ազատեց և ...ւ պոռալ։ Նոյն պահուն անկէ անց... գիշերապահ մը իմանալով, ուրիշ ...րդեր ալ կանչեց և յաջողեցաւ զայն ...րս հանել ջրհորէն։

ՇԻՐՔԷԹԻ 20 թիւ շոգենաւը կիրակի ... ժամը 7ին Գանլըճայի առջեւ մակոյկ ... ընկղմեց, բայց մակուկավարը Մուս...ֆա ազատուեցաւ։

ԲԵՐԱՅԻ մէջ, առջի գիշերը, ձիավար... Ալի ձիեր զարմանելու միջոցին, ա...տուններէն մէկը կիյալ զարկաւ անոր ...ին և վիրաւորեց։ Ալի թէեւ հիւանդանոց տարուեցաւ, սակայն քիչ ետքը ...աւ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Ճուզեպօ ա...ն դատարկապորտ մը երէկ ինքզինքը ... նետեց Ղալաթիոյ քարափէն, բայց ...ատուեցաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Հաւծի ռուսական դեսպան Պ. ... ...լիտով երէկ Ս. Պատրիարք Հօր այցելութիւն տուաւ Ն. Սրբազնութեան բնակարանը, Բերա։

—Յունաց Պատրիարքարանի Քաղաքական Ժողովի անդամներէն Քուրասը էֆէնտի այս առաւօտ այցելութիւն տուաւ Ս. Պատրիարք Հօր։

—Ս. Էջմիածնի պաշտօնաթերթին ...ուր և ապրիլ միացեալ թիւը, զոր ...ացանք երէկ, կը պարունակէ հետեւեալ յայտարարութիւնը՝ ի մասին գործադրութեան մեծագումար կտակի մը որ ...կէ առաջ եղած էր Մայր Աթոռին, Ճեմարանին մէջ ձրի որդեգիրներ պահելու ... մատենագրական երկասիրութիւններ հրատարակելու նպատակով։

«Մայր Աթոռի Հոգեւոր Ճեմարանի Վարչութիւնն այսու յայտնում է ի գիտութիւն հասարակաց, որ բարեյիշատակ ...իչ Գէորգ Աւետիքեան Տիգրանեանց ... կտակով, որ հաստատուած է Տա...սինոդի նահանգական դատարանում ...94 ամի փետրուարի 17ին՝ աւանդել է Ճեմարանիս Վարչութեան կատարել հետեւեալ պարտականութիւնները.

«Ա. Կտակի 3 յօդուածով աւանդել ... հինգ հազար ռուբլի գումար, որ... զի նորա տոկոսիքով Ճեմարանի մէջ ... անունով պահուի երեք որդեգիր։ ... այժմ, նորա որդեգիրներն են Ներ...յում Խալըխեան Ցակովը՝ Մեծ Սալա..., Բիւրղեան Նիկողայոս՝ Աքքիրմանցի ... Փաշեան Եղիազար՝ Զալթըցի։

«Բ. Կտակի 7 յօդուածով որոշուած է ...կու հազար ռուբլի իբրեւ պարգեւ այն ...ղինակին, որը կը կազմէ և կը տպէ ...րէն լեզուով Հայոց արմատական բա...րի բառարան։

«Գ. Կտակի 8 յօդուածով որոշուած է ...կու հազար ռուբլի այն հեղինակին, որ ... կազմէ և կը տպէ բառարան Հայոց ...մանիչ բառերի։

«Դ. Կտակի 4 յօդուածով որոշուած է ...նգ հազար ռուբլի, որի տոկոսիքով ...եւք է տպուին հայերէն դասագրքեր ... ձրիաբար բաժնուին չքաւոր հայ մա...ւկներին։ Դասագրքերի տպագրութեան ...ախսքի համար որոշուած է նաեւ այն ...ոկոսիքը, որ գոյացած է 7 և 8 յօդ...ածներում նշանակած գումարներից մին... սոյն գործադրութիւնը։

«Մայր Աթոռի Հոգեւոր Ճեմարանի ...րչութիւնն այսու պատիւ ունի հրա...րելու ձեռնհաս անձինքներին մինչեւ ... հոկտեմբերի սոյն 1899 ամի ներկայա...ել Վարչութեանս իրենց պատրաստի ...շխատութիւնները՝ դասագրքերն և բա...արանները, կտակի տրամադրութեան ...մաձայն քննելու և տնօրինելու համար։»

—Քաղաքական ժողովի դեր-ատենա...տ Ստեփան փաշա Ասլանեան որ օդափոխութեան համար Պրուսա կը գտնուէր, կիրակի օրը մայրաքաղաք դարձաւ և այս առաւօտ Ս. Պատրիարք Հօր մենարանը երթալով՝ տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

—Ս. Էջմիածնի պաշտօնաթերթին «Սինոդական Օրագրութիւններ»ու բաժինը կը պարունակէ հետեւեալ պաշտօնական տնօրինութիւնները. «Ս. Սինօդը հրամայեց՝ մեծ Բեաֆանակ գիւղի Գրիգոր Տէր Խասհակեան, Յակոբ Յուշեւանցեան և Գարեգին Տէր Ղազարեան քահանաներին՝ սուտ վկայութիւն տալու համար Երեւանի նահանգական դատարանի արձակած վճռի համաձայն ուղարկել Սեւան՝ քսան օր ժամանակով խիստ հսկողութեան տակ ապաշխարելու»։ Նոյնպէս. «Հրամայուեցաւ Երեւանայ Կոնսիստորիային՝ կարգալոյծ անել Դալիզարդաշ գիւղացի (Նոր Բայազիտ) Ղազար քահանայ Տէր Խաչատուրեանցին»։

Սինօդական տնօրինութեանց մէջ ուշադրաւ է՝ քառաձայն պատարագի արարողութեան մասին տրուած որոշումը որ աւասիկ. «Ս. Հայրապետի կոնդակի համաձայն, Ս. Սինօդը թոյլատրեց Պ. Մակարի Եկմալեանցին՝ քառաձայն պատարագի արարողութիւնը տարածել և գործադրել մեր Եկեղեցւոյ մէջ. այս առթիւ, հրամանագրուեցաւ թեմակալ առաջնորդներին՝ ուղարկել իրենց խմբապետներին և կարող անձանց Պ. Եկմալեանցի մօտ ուսանելու»։

Ս. Էջմիածնի պաշտօնաթերթի այդ թիւը կը պարունակէ նաեւ կրօնական գեղեցիկ գրուածք մը «Մեր Ս. Հայց դաւանութիւնը» վերնագրով։

—Գէորգեան Ճեմարանի հոգեւոր վարչութիւնը կը ծանուցանէ այդ թիւին մէջ թէ 1898-99 ուսումնարանական շրջանին՝ Ճեմարանը որդեգիրներ պահել յանձն առած են հետեւեալ մարդասէր ազգայինները. Պ. Առաքել Մատուրեան՝ 2 որդեգիր, Տիկին Աննա Աճեմալեան՝ մէկ, Տիկին Շողակաթ Մելիքեան՝ մէկ, Պ. Նիկողայոս Իգմիրեան՝ մէկ, Պ. Իսահակ Ժամհարեան՝ մէկ, և Բագուի Մարդասիրական ընկերութիւնը՝ մէկ։

Ճեմարանի Մանկավարժական Խորհուրդը՝ զանազան կտակներու համաձայն՝ ընդունեալ է վեց ուրիշ որդեգիրներ որոնց ծախքը կը հայթայթուի բարերարներու կողմէ թողուած գումարներով։

Յիշեալ Խորհուրդը՝ Հայրապետական հաւանութեամբ, Բիճվի Ս. Վլադիմիր համալսարանը ղրկեր է, բարձրագոյն ուսմանց մէջ կատարելագործուելու համար, երեք սարկաւագ և մէկ վարդապետ որոնք են. Ճեմարանի ընթացաւարտ Մուշեղ սարկաւագ Տէր Գաբրիէլեանը՝ իբրև որդեգիր բարեյիշատակ Գէորգ Փրիդոնեանցի. Սմբատ Տէր Աւետիսեան և Պօղոս Զուրաբեան սարկաւագները՝ իբրև որդեգիր բարեյիշատակ Գրիգոր Թումայեանի, և Մամբրէ վարդապետը, նոյնպէս շրջանաւարտ Ճեմարանի, իբրև որդեգիր բարեյիշատակ Յովակիմ Ադամեանի։

—Տեղական թերթ մը ծանուցած էր երէկ թէ Մուշի առաջն. փոխանորդ Տ. Վարդան վարդապետ արկածի մը հետեւանքով վիրաւորուեր է։ Պատրիարքարանէ մեր առած տեղեկութիւններուն նայելով, վիրաւորուողը ո՛չ թէ Մուշի առաջն. փոխանորդն է, այլ ուրիշ վարդապետ մը և արկածը պատահած է Մուշէն երեք ժամ հեռու։ Վարդան վարդապետ ինքն է այս լուրը Պատրիարքարան հեռագրողը։

—Ռոտոսթոյի մեր թղթակիցը կը գրէ մեզ. «Այս կիրակի, 16 մայիս, Տրապիզոնի միսիոնար Մր. Բարմէլի հոս հանդիպելով՝ քարոզեց հայ բողոքականներու ժողովարանին մէջ։ Մր. Բարմէլի տրամաբանական կարգով ժողովրդական քարոզ մը խօսեցաւ. յիշեց Լութերը՝ իբրև մեծ բարեկարգիչ Եկեղեցւոյ և Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչը «որ, ըսաւ, ամէն ազգերու հիացման արժանի մեծ մարդ մըն է՝ այն խաւարին ժամանակներուն մէջ քրիստոնէութիւնը Հայոց մէջ հաստատելուն համար»։ Մր. Բարմէլի 17 տարիէ ի վեր Տրապիզոնի միսիոնար է և անկէ առաջ ալ գտնուած է Էրզրում։ Իր դէմքը քիչ մը կը յիշեցնէ Մր. Կրինը։»

—Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը կը ծանուցանէ թէ հանգուցեալ Անտոն էֆ. Աղասեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած են Հիւանդանոցին Մանչեսթերաբնակ ազգայիններէն Տէր և Տիկին Գառնիկ էֆ. Ֆնտըքլեան։

—Ռուսճուքէն կը գրեն մեզ թէ նախորդ շաբթուն քաղքին Մեսրոպեան ազգ. վարժարանի բարձրագոյն դասի աշակերտները դպրոցին ի նպաստ ներկայացում մը տուեր են առաջնորդութեամբ Պ. Յակոբեանի որ եթէ քաջալերութիւն գտնէ ու յարատեւէ, կարող դերասան մը դառնալու յոյս կու տայ եղեր։

Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ Խնամակալութիւնս կը ծանուցանէ թէ՝ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը հրաւիրուած է, յառաջիկայ հինգշաբթի (20 մայիս) իւր հոգեշունչ քարոզութեամբը միխթարել հոգեւորապէս բարեպաշտ ուխտաւորները։

Ի դիմաց Խնամակալութեան

Ատենադպիր — Ատենապետ

Մ. ՀԱՐԵՆՑ — ՅԱԿՈԲ ԷՍԱԵԱՆ

Ղալաթիա, 18 Մայիս 1899 352 1—2

Հրատարակուած է ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԻ 58րդ. թիւը, իր սովորական ճոխ և օգտակար պարունակութեամբ։ Հատը 40 փրկ. տարեկան 50 ղրշ. — Արտասահման 15 ֆրանք։—Դիմել առ Տնօրէն-Խմբագրապետ Դ. Բոլատ, Էսկի-զապթիյէ թիւ 19 354

ԱԶԳ. ԻԶՄԻՐԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻՆ

Զմիւռնիոյ Ազգ. Վարչութիւնը հարկ կը համարի ծանուցանել ի գիտութիւն այն ամենուն, որոնք գիտութեամբ կամ անգիտութեամբ ի խնդիր գործի կամ ապրուստի, լքելով իրենց բնակատեղին կ'ուզեն Զմիւռնիա դիմել, որ ի զուր չգան քաղաքս, վասն զի որոնք որ ցարդ այդպիսի ընթացք ունեցած են՝ չարաչար զղջացած և ողորմութեան ծախքով հազիւ հազ մեկնած են։ Հետեւապէս կը ծանուցուի որ չյուսան թէ՝ Իզմիրի մէջ իրենց յարմար գործ կամ ապրուստ կը ճարուի։

Ազգ. Վարչութիւն Զմիւռնիոյ

Իզմիր, 13 մայիս

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Մայիս 27ի թերթէն)

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

ՅԵՏԱՁԳՈՒՄ

Լա Հէյէն կը հեռագրեն թէ Խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին նիստը յուլիս մէկէն սկսեալ տարի մը պիտի յետաձգուի, որպէս զի տէրութեանց և անոնց պատուիրակներուն միջեւ բացարձակապէս համաձայնութիւն գոյանայ և այս վերջինները կարենան ճշդել իրենց հետեւելիք ընթացքը։

—Պատերազմի ատեն ծովահէնութիւնը արգիլելու խնդրին համար ծանր անհամաձայնութիւն մը կայ մէկ կողմէն Ռուսիոյ ու Ֆրանսայի և միւս կողմէ Մ. Նահանգաց պատուիրակներուն միջեւ։ Ռուս պատուիրակները չեն ուզեր նկատողութեան առնել այդ խնդիրը, ըսելով թէ Մուրավիէվ կոմսին շրջաբերականին մէջ նշանակուած չէ։ Ամերիկեան պատուիրակներն ալ Հոլանտայի արտաքին գործոց նախարարին հրաւիրագրին վրայ յենլով կը պահանջեն որ այդ խնդիրը նկատողութեան առնուի։

— Դեսպանախորհուրդին խորհրդակցութիւնները գաղտնի պահելու որոշման հետեւանքով եւրոպական մեծ լրագիրներու մէկ քանիին թղթակիցները որոշեր են մեկնիլ Լա Հէյէն։ Ալ դէն ճամբայ ելողներ ալ եղած են։

—Լուր կայ թէ գերման առաջին պատուիրակ Միւնսթեր կոմսը իր անձնական տկարութեանը պատճառով պիտի հրաժարի պատուիրակութեան պաշտօնէն և պիտի մեկնի Լա Հէյէն։ Այդ պարագային մէջ, Գերմանիոյ առաջին պատուիրակի պաշտօնը պիտի յանձնուի Ալվէնսլէպէն կոմսին, գերման դեսպան Պրիւքսէլի։

—Ամերիկեան պատուիրակները, ինչպէս ծանուցուեցաւ, շատ կ'աշխատին իրաւարարութեան դրութիւնը ընդունել տալու։ Ասոնց առաջարկած ծրագիրը կը նմանի այն ծրագրին զոր պատրաստած է 1890ին Ամերիկայի կառավարութիւններուն կողմէ Ուաշինկթընի մէջ կազմուած դեսպանախորհուրդը։ Այն կառավարութիւնները որոնք նոյն դեսպանախորհուրդին պատրաստած պայմանագրութիւնը ստորագրած են, ինքզինքնին պարտաւոր կը զգան անհամաձայնութիւնները իրաւարար ատեանի մը ներկայացնելու։ Այդ յանձնառութիւնը այն ատեն պարտաւորիչ չ'ըլլար եթէ անհամաձայն գտնուող երկու կառավարութիւններէն մէկը իր վեհապետական անկախութիւնը վտանգի մէջ տեսնէ։

ՏԱՑՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ.— Լուր կայ թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը Գերմանիոյ պիտի թողու Ուէյ-Հայ-Ուէյի նաւահանգիստը։ Այդ կերպով Գերմանիոյ ազդեցութիւնը պիտի աւելնայ Շան-Թունկի վրայ։

Վլատիվօսթօքի մէջ բորոտութիւն երեւան ելած է։ Մինչեւ հիմա վարակուած հինգ հոգին առանձին տեղ մը տարուեր են։

ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՅ կառավարութիւնը օրինագիծ մը ներկայացուց Խորհրդարանին՝ ծխախոտը մենավաճառի վերածելու համար։

ՓԻԼԻՊՊԻԵԱՆՆԵՐԸ. — Բնիկները նոր ընդհարում մը ունեցան սպանիական պահակազօրքերուն հետ, որոնք յաղթուեցան։ Փիլիպպեանցիները գրաւեցին անոնց ռազմամթերքները։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿԷՆ կը հեռագրեն թէ նախարարութիւնը բեկաներ է Սվիեթ լրագրին տնօրէն Քոմարով զօրավարին ընտրութիւնը՝ իբրեւ նախագահ սլաւոնական բարեգործական ընկերութեան։ Նոր գումարում մը կատարուեր է ուրիշ մը ընտրելու համար, բայց արդիւնք մը չէ ունեցեր կարծիքի անհամաձայնութեան և աղմուկներու հետեւանքով։

—Կ'ըսուի թէ գործի համար Ռուսիոյ մէջ ուղեւորութիւն կատարող օտարազգի վաճառականներէն ծանր տուրք մը պիտի առնուի։

ՃԱՊՈՆԻ կառավարութիւնը Անգլիական սէնտիքայի մը հետ կը բանակցի հարիւրին չորս տոկոսով տասը միլիոն անգլիական ոսկիի փոխառութիւն մը կնքելու համար։

Եթէ կուզէք

ԱՌՈՂՋ ՈՒ ԵՐԿԱՐ ԱՊՐԻԼ

Կարդացէ՛ք

ՏՈՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆԻ

ԱՌՈՂՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Հեռագիր

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ

ՎՃՌԱԲԵԿ ԱՏԵԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

ԲԱՐԻԶ 29 մայիս.—Վճռաբեկ ատեանը այսօր, ցորեկին, համագումար նիստով հրապարակային դատավարութեան ձեռնարկեց՝ Տիկին Տրէյֆիւսի կողմէ եղած վերադատումի խնդրագրին վրայ։ Վճռաբեկ ատեանին նախագահը Պ. Մազօ, խորհրդակցութիւնները կը վարէր։ Տիկին Տրէյֆիւսի փաստաբան Պ. Մօռնար ներկայ էր երկու գրագիրներու հետ։ Խօսքը անմիջապէս տեղեկաբեր-խորհրդական Պ. Պալլօ-Պօբրէի տրուեցաւ։ Սրահը լեցուն էր ամբողջովին։ Տեղեկաբերը խնդրին պատմականը ըրաւ, յիշատակելով 1894էն մինչեւ այսօր տեղի ունեցած բոլոր դէպքերը։ Մէջ բերաւ բազմաթիւ հատուածներ՝ զորս եղեռնադատ ատեանին եղած վկայութիւններէն քաղած էր։ Տեղեկաբերը վաղը պիտի շարունակէ իր տեղեկագրին ընթերցումը ու պիտի պարզէ իր հետեւութիւնները։ Կը կարծուի թէ վճիռը յունիս 2ին և կամ 3ին պիտի տրուի։

—Երեսփոխան Պ. Պ. Տէռուլէտի և Հապէռի դէմ՝ զինուորներ անկարգութեան հրաւիրած ըլլալնուն համար բացուած դատը այսօր սկսաւ Սէնի եղեռնադատ ատեանին առջեւ։ Պ. Թառտիֆ կը նախագահէր։ Իր պատասխաններուն մէջ, Պ. Տէռուլէտ բոլորովին սանձեց վրան ծանրացած պատասխանատուութիւնները, զորս փառք կը համարի իրեն։ Պ. Հապէռ յայտարարեց թէ նախապէս տեղեկութիւն ունէր Պ. Տէռուլէտի ծրագիրներուն վրայ և թէ բոլորովին համամիտ էր անոնց։ Իբր վկայ լսուեցան Ռօժէ և Ֆլօռանթէն զօրավարները որոնք պատմեցին Պ. Տէռուլէտի այն փորձը՝ որով ուզած էր զինուորները շեղեցնել իրենց ճամբէն. պատմեցին նաեւ Ռէկոյլի զօրանոցին միջադէպը։ Վաղուան նիստը պիտի յատկացուի պաշտպան փաստաբաններուն և ընդհ. դատախազին։ Հաւանական է որ վճիռը վաղը տրուի։ Ոչ մէկ միջադէպ տեղի ունեցաւ։

ԼԱ ՀԷ.— Խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին երրորդ յանձնաժողովին մասնաժողովը իր աշխատութիւնները ընկաւ իրաւարարութեան մասին։ Հաւանական է որ ընդունուի իրաւարար ատեանի մը հաստատման առաջարկը՝ որուն համակարծիք պիտի ըլլան բոլոր տէրութիւնները։

ԼՈՆՏՈՆ.— Պղինձի գինը մէկ անգլիական ոսկիի անկում մը ունենալով, 76 անգլ. ոսկիի իջած է։

ԲԱՐԻԶ.— Բ. կարգի զօրավարութեան ատեան տրուեցաւ Մատակասքարի կուսակալ Կալլիէնի զօրավարին։

—Ռուսիոյ ելմտական Նախարարը պիտի աշխատի Լոնտոնի մէջ մեծ փոխառութիւն մը կնքելու։

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կովկասում, գլխաւորապէս Թիֆլիսի հողատէրերի մէջ միտք է յղացուել վարկի մանր ընկերութիւններ հիմնելու՝ յատկապէս մանր նաւթարդիւնաբերողների և այն անձերի համար, որոնք զբաղւում են զանազան տեսակ հանքեր մշակելով։ Սոյն մայիսի վերջերին Պետերբուրգ են գնալու այդ ձեռնարկութեան մի քանի ներկայացուցիչներ՝ փինանսների մինիստրութեան հետ բանակցելու համար։

—Թիֆլիսի քաղաքային խորհուրդը մայիսի 3ի նիստին որոշեց խնդրամատոյց լինել քաղաքումս հիւանդանոցային ընդհանուր տուրք մտցնելու։ Իւրաքանչիւր բնակչից, առանց սեռի խտրութեան, առնուելու է 1 ր. 60 կ. տարեկան, իսկ քաղաքը իւր կողմից յատկացնելու է 24,000 ր. տարեկան, այնպէս որ հիւանդանոցում կարելի լինի պահել 400 հիւանդ։

—Անդրկովկասի նահանգական իշխանութիւնները ներկայումս կազմում են գիւղական այն հասարակութիւնների և մասնաւոր անձերի ցուցակները, որոնց անհրաժեշտ է հրացաններ տալ աւազակների դէմ կռուելու համար։

—Կովկասի ուսումնարանական շրջանի հոգաբարձուն այս օրերս Բաթումումն էր, ուր քաղաքի կողմից մի պատգամաւորութիւն էր ներկայացել նրան խնդրելու, որ Բաթումում աղջկանց գիմնազիոն բացուի։ Պ. Եանովսկին համակրանքով է վերաբերուել այդ բանին և խոստացել է որ պիտի աջակցի։

—Երկրագործութեան և պետական կալուածների մինիստրութեան Կովկասի հաւատարմատար Պ. Մեդվեդեւը, Կովկասի գիւղատնտեսութեան վերատեսուչ Պ. Գեւսկին և Թիֆլիսի կոնտրոլի պալատի կառավարիչ Պ. Բուտիրկինը ապրիլի 4-ին մեկնեցին Ղարայազ՝ դիտելու համար այնտեղի փորձնական և օրինակելի դաշտերը, նմանապէս ջրերբուծութիւնն ու ոչխարաբուծութիւնը։ Ընդ-նմին յիշեալ անձերը Ղարայազում պիտի դիտեն այն տեղերը, որ մտադրութիւն կայ յատկացնելու պալատաչ ռուս գաղութների համար։

Պայպըլ Հաուզի հրատարակութիւնները կարդալ Դ-րդ երեսը։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

18 Մայիս 1899

Կ. ՊՈԼԻՍ. — Ծանրաչափ 759.

Ջերմաչափ 23.

Օդը պայծառ։

Կէս օր. — Ժամը 4.32։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	18
Սելանիկ	—	23
Իզմիր	—	17
Հալէպ	—	—
Էնկիւրիւ	—	22
Պրուսա	—	25
Արփանկէլ	—	6
Բեդերսպուրկ	—	12
Մոսկուա	—	14
Բարիզ	—	8
Վիեննա	—	9
Օտեսա	—	18
Սօֆիա	—	16
Աթէնք	—	22

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Քիչ մը ալեկոծուած։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ	Օ. Ռ.	25	14
Ամէնէն բարձր գին	»	25	14 1/2
Ամէնէն վար գին	»	25	10
Ռումէլիի Երկթ. զոյգ.	Ֆր.	128	87
Ամէնէն բարձր գին	»	129	12
Ամէնէն վար գին	»	128	37

ԲԱՑՈՒՄ 18 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ռ.	25	12
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	128	62
Օսմանիյէ		420	—
Ռէժի		304	
Օսմ. Պանքա		63	20
Քրէտի Ժէնէրալ Օթթմ.		6	20
Երկրագործական Պանքա		7	—
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ռ.	5	07
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	27
Թրամուէյ բաժնեթ.		610	—
» Թունէլ		180	—
» պարտաթ.	Ֆր.	500	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	295	—
Քարափ և Ֆօյսու	»	462	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	12
Անգլիական ոսկի	»	109	36
Քոլ էմբէրիալ	»	90	15
Քրիմիք	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէթալիք	»	96	20
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ռ.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ	109	25
» » » չէք	»	110	15
Բարիզ » »	Ֆր.	23	—
» » » չէք	»	22	89
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	56
Վիեննա չէք	Ֆիոր	10	93 3/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 29 Մայիս

Օսմ. Քոնս. Սէրի Ա.	Ա. Ռ.	—	—
» » » Բ.	»	47	—
» » » Գ.	»	27	—
Դ.) բաց.	»	23	
) զոց.	»	23	
Փոխառութիւն Գասապա	»	85	75
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13	75
Այտընի երկաթուղի	»	10	75
Եգիպտական Միացեալ	»	105	50
Անգլ. Քոնսոլիտէ		109	81
Հելլենական 5 %	»	44	—
Մոնոբոլ հելլենական 4 %	»	50	
Ռանթ » 4 %	»	87	—
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	96	—
» Նոր » 6 % 1892	»	84	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	425
Դրամազեղչ	»	3	—

ԲԱՐԻԶ, 29 Մայիս

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	05
) զոց.	»	23	05
» » » Բ	»	47	50
» » » Գ.	»	26	50
Օսմանիէ	»	420	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	130	25
Օսմ. Ռէժի	»	304	
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	592	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	102	07
Քրէտի Լիոնէ	»	962	
Պանք տը Բարի	»	—	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	95	80
Սպանիական արտաքին	»	64	5
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	205
Դրամազեղչ	»	02	—

ՊԵՐԼԻՆ. 29 Մայիս

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	131	75
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	310

ՎԻԵՆՆԱ, 29 Մայիս

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	02
» Լոնտոնի վրայ	»	120	70
Ռումէլիի երկաթուղի	»	65	—
Օսմ. Ռէժի	»	139	—

Յայտնի է թէ ինչ տաժանելի բան է գիւղագնացութեան, ճամբորդութեան մէջ և կամ պարզ շրջագայութեան միջոցին խմելու համար գտնել ծանր, խիստ և անհաճոյ ջուր մը միայն։ Այս պատճառաւ գիւրաւ կրնայ հասկցուիլ այն յաջողութիւնը՝ զոր կը գտնեն Վիշի-Էթայի fomprimées-ը, որոնք ակնթարթի մը մէջ ամէնէն հասարակ ջուրն անգամ կատարեալ մարսողական կազէօզի ջուրի մը կը վերածեն. այսինքն հասարակ ջուրին կու տան թեթեւ ու կատարելապէս ախորժահամ վիճակ մը։ Իր վրայ 100 քոմբրիմէ պարունակող սրուակ մը ունենալը՝ հանքային ջուրերու ահագին պաշար մը ունենալուն կը հաւասարի։ Բայց պէտք է պահանջել Վիշի-Էթայի քոմբրիմէները՝ որոնք Վիշի-Էթայի աղով պատրաստուած են. այդ աղը առաջ կու գայ Վիշիի կառավարական աղբիւրներէն՝ Սէլէսթէնէն Կռանտ-Կրիլլէն և Օրիթալէն։ Յիշեցնենք նաեւ թէ Վիշի-Էթայի fomprimées-ը առանձինն չեն ծախուիր, հապա 100 քոմբրիմէ պարունակող սրուակներով։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396, Մեծ փողոց Բէրա, 396

Տեսնել 4րդ երեսը

ՃԱՇԱՐԱՆ ԵՒ ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ

ԱՐՇԱԼՈՅՍ

Ղալաթիա, Վօյվօտա, 108 թիւ Արշալոյս ճաշարան-գարեջրատունը բացուեցաւ ճաշարանապետ Մարաշցի Հաճի Կարապետ աղա Աբրահամեանի ձեռամբ։

Վերոյիշեալ ազգայինը որ ծանօթ է իր ճարտարութեամբ, ոչ միայն պիտի գոհացնէ իր բոլոր յաճախորդները, գործածած նիւթերու տեսակին ընտրութեամբ և կերակուրներու պատրաստութեան մաքրութեամբ, ինչպէս նաեւ սպասարկութեան արագութեամբ, այլ նաեւ սահմանած է Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցին ամսական կէս օսմանեան ոսկի յատկացնել, սկսեալ մայիսի սկիզբէն, այդ գումարը ճաշարանին յաջողութեան աստիճանին հետ բարձրացնելու պայմանաւ։

Խիստ գոհացուցիչ գիներով ու նպաստաւոր պայմաններով մասնաւորներու տուները ճաշ կը ղրկէ։ 334 15—15

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Հիմնեալ 1828—1829ին

1828 · L'UNION · DE PARIS

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ Հ. ԴԺՀ. ՃԻՒՂԻՆ 97 Միլիոն

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ 137 Միլիոն

Ընկերութեան գրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն Սէճոն էֆ. Քոյումճեան

Կենաց ճիւղին տեսուչ Միհրան էֆ. Տէր Ներսէսեան

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Թա՛շտապուրան Խան, Օսմ. Պանքային դէմ

THE

LANCASHIRE INSURANCE COMPANY

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԳԼ. ԸՆԿ.

Հաստատուած 1852ին

Կեդրոնական գրասենեակ ընկերութեան Անգլիա Լանքաշիր Էնսիւրանս Պուիլտինկս Էքսչէնճ Սթրիթ, Մանչեսթեր։

Դրամագլուխ անգլ. ոսկի 3,000,000

Պահեստ » » 1,574,400

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Հրդեհի ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեպհականութեանց վրայ, ինչպէս քարաշէն և փայտաշէն տուներ, կարասիք, վաճառականական ապրանք, եւն, եւն, ամենանպաստաւոր պայմաններով և սակերով։

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Այս ընկերութիւնը ամէնէն նպաստաւոր պայմանները զորս կ'ընծայէ կեանքեր ապահովագրելու ուզողներուն։

Պ ԾՄԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ՄԸ

Տիեզերական ապահովագիր, անվիճելի, առանց սեղմումի և շահուց մասնակցութեան։

Մէն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն

ՓՕՆՏ ՍԷԼԻԷՐ և ԸՆԿ.

Թիւ 4, Քիւչիւք Թիւնէլ խան, Ղալաթիա

ՍԳՈԴԻ ՄԵՌՈՒԻ ՋԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ 1888

Երլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ.

Պարոնայք Սգոդ եւ Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական զբաղումս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն մէջկայ որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ուզած է, մանաւանդ այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Մ. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓՕՇԱ

Բժշկ. Վեհ. Դուռին

ԻԼԱՆ

(Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի)

Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ նէզարէթը ազլամընը ... լէվազիմաթընտան միւպայաա օլունազը պիտտէֆաթ իլան օլունան օթուզ իքի գալէմ լէվազիմը գըրթասիէ իչիւն թայէյին օլունան միւնագըսա միւտէթի չէհրը հալ րուզինին եիրմի տէրտինճի բազար իրթէսի կիւնինէ դատար թէմտիտ իտիլմիչ օլըղընտան թալիպ օլանլարըն միւտէթը մէրքումէ զարֆընտա Նէզարէթը միւշարիլէյհա Իտարէ Մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի պէյնէտէֆա օլարագ իլան օլունուր։

Ֆի 17 մայիս սէնէ 315։ 353

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ՌՕՍԻԱ—ԱՐԿԱԾ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

Նորութիւն մը Թուրքիոյ մէջ

Կեանքին մէջ մէկ անգամ վճարելի փոքր գումարով մը, կարելի է ապահովագրուիլ Շոգենաւի, Երկաթուղիի, Թրամվէյի (թէ՛ ձիաքարշ, թէ ելեկտրաշարժ և թէ շոգեշարժ Թրամվէյի) և Թիւնէլի ամէն արկածներու դէմ:

Ի դէպ մահուան, ապահովագրուողն ամբողջ գումարը կ'առնէ: Եթէ խեղանդամ մնայ, ցկեանս թոշակ մը կ'առնէ: Եւ եթէ ժամանակաւոր վնաս միայն կրած ըլլայ, մինչեւ 200 օրուան դրամական հատուցում մը կը ստանայ:

200 փր.ի վճարմամբ միանգամ ընդ միշտ ապահովագրութիւն՝ 25 հազար փր.ի համար:

Միանգամ ընդ միշտ վճարելի այս 200 փր.ը կարելի է եռամսեայ վճարումով ալ կարգադրել:

ՌՕՍԻԱՅԻ պահեստն է 93 միլիոն ֆրանք:

Այսօր 365,139 հոգի ապահովագրուած են «ՌՕՍԻԱ»յի մօտ, 719,920,000 ֆր ի դրամագլուխով, Արկածի դէմ:

ՌՕՍԻԱ վճարած է 8,000,000 ֆր. միմիայն այս Արկածի գլխէն:

Քարափ Ղալաթիոյ

ՊԱՅՊԼ ՀԱՈՒՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բառարան Ս. Գրոց. 625 երեսներէ կը բաղկանայ և զարդարուած է աւելի քան 223 գեղեցիկ պատկերներով: Կը պարունակէ Ամերիկայի և Եւրոպայի մէջ Սուրբ Գիրքը քննող գիտնոյ հետազօտութիւններուն արդիւնքը: Գրքին մէջ դրուած տեղեկութեանց ճշդութեան մասնաւոր խնամ տարուած է:

Կը յանձնարարուի որ հոգեւորականներ, ընտանիքներ և անհատներ այս գիրքէն մէկ օրինակ ստանան, և գործածեն զայն իբրեւ ստաար, երբ կ'ուսանին իմենց Սուրբ Գիրքը:

Գրքին գինը մէկ մեճիտիյէ է, թէեւ կ'արժէ աւելի քան երկպատիկը:

Տղայոց Աւետաբեր, ամսաթերթ պատկերազարդ, տարեկան բաժանորդագին 6 ղրշ.: Կը պարունակէ զանազան տեսակ պատկերներ, նաև բարոյական և հրահանգին մանր յօդուածներ: Շատ օգտակար ամէն պզտիկի:

Կը ծախուի Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ ի Ֆինճանճըլար Եօգուշու: 173

Կ'ՈՒԶԷՔ ՈՒՆԵՆԱԼ եզանակին համեմատ անգղիական և գաղղիական գործարաններու լաւագոյն և գիմացկուն քօսթիւմցուներ, բանթօլօններ, տեսակ տեսակ չայադներ. անգամ մը ուրիշ տեղ երթալէ առաջ, դիմեցէք Պաղճէ-Գաբու Համիտէ ճամբէսի թիւ 38, Յովհաննէս Կիւմիւչեանի վաճառատունը: 36—70

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co.
ELBERFELD (Allemagne)

Somatose

ՍՕՄԱԹՕԶ

Անհամ փոշի | Միսին սննդական տարրերը միայն կը պարունակէ

ՍՔԱՆՉԵԼԻ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Տկար անձերու, տխեղծ մանուկներու, հիւծախտի, ալեւայլ ստամոքսային հիւանդութիւններու, ծննդական վիճակի, տղոց ողնաթեքութեան, հիւանդութենէ ապաքինածներու

Եւ մանաւանդ

ՔԼՈՐՈԶԻ ՀԱՄԱՐ

Սոմաթօզը, առանց բացառութեան ախորժակ կը բանայ

4 շաբթուան մէջ 8 լիտր կ'աւելցնէ մարմնին ծանրութիւնը

Սօմաթօզը պէտք է ծախուի իրեն յատուկ պահարանով, 25, 50 և 100 կրամնոց տուփերու մէջ 320

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու մէջ: Կեդրոնատեղի Ճօն Քէնէթ, Պոլիս 12—52

Պէտք պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

պատրաստուած ՊԻՍՄՈՒԹՕՎ յիւսուած

CH^les FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

Լ'ԱՆԳԷԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն.	1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն:

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Ջիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռոտոլֆ Հօեօս, Դեր-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօեօս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Փօլմօն Նաքօ, » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բօնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայն

Կառավարութեան Քօմիսէր

Պ. ԺԱՆ ՄԻՒՔ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական

Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն:
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆր. մնք 27,000,000
Պահեստի դրամ	» 52,002,500
Տարեկան հասոյթ	» 70,339,912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիններով: 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՍՊԱՐ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պաղչէ—Գաբու, Անանիտօխան. 20 21 22

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ^րք Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանըն փոքրիկ կոյն յուիշ. հէյր Զըրգունեանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատատարիկ ցաւած ակռաներն ալ առանց կը լցնեն. լաւագոյն և բաւական գիւրութեամբ պայմանաւ:

Նորաձեւ եզանակաւ, ոսկի, ճոպակենոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, գինին չնաւորութեան կարողին, ծածկութեան, և աղէտ արտաքնոց նրբագեղ աշխատութեամբ:

Բերնի հիւանդութիւնք կատարեալ կը բուժուին ինչպէս նաև քեղբերցույց գծօրիսու և ամենակատարելագործեալ արքաներու միջոցաւ, առանց ցաւ ասոամնաւորման:

Օ. Գ. Ջմեռները կէսրաք երկուքն ալ, (Հինգշաբթի օր) ինչպէս նաև ամեն օր. (Հինգշաբթի ...) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին:

Գոտոքիւայեց կրնան դիմել իւրեանց բնակարանին, թիւ 1 ...

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլէ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Խօզօ	1011	Մալմօ	724	Բօզարիօ	186
Ալէքզօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Ժարֆօ	1118
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Տիբրիօ	1735
Արիօստօ	2377	Տրտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սէէրօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրազիօ	3600	Մօնդէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրարօ	1715	Հումպէր	586	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	841	Տրնամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1088	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտալօ	5540	Օթէլօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ֆիւմօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թորրիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էգտօ	1481	Ֆլէսօ	1053	Օրլանտօ	1585	Ուրպինօ	2428
Գամէօ	1244	Ֆրտօ	954	Քօլբինօ	2307	Քալէրմօ	1637	Վասրօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Քօլօ	549	Վօլօ	1289
Չիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէրանտօ	2272	Րինալտօ	1683	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Տորօ շոգենաւը, Նաւապետ Բէյն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է:

Մուրիլլօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի Հըլլ և ամսոյս 25ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար:

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ

Թիւ 17—18. Պէւչիւք Մէյէտ խան, Ղալաթիա

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 18 30 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի:
Դշ. 19 31 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բօրտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ և Քիոս):
Եշ. 20,1 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ:
Եշ. 20,1 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ և Բաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի:
Ուր. 21 2 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 562

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի և Արեւելեան Միջերկրական նաւահանգիստներու ...

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիրգօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Առմէնիան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէսդրիան	10500	Ալըճ...ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Քօրնիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գրոդոնիան	8000	Ալգաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէզպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինճօ	900
Վավօնիան	3700	Օռօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը գրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ

Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1 Ղալաթիա

ՄՕՍ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Պօրտոյի, Մէյրիւզիւրի և Սեւ Ծովի միջեւ Բօռնով ...

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Բամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէպայըր	3000	Օսայրիս	2250
Մեմնոնուս	3000	Պէրօ	2250
Յաբսօ	3000	Մէֆինըս	2000
Օսմանլի	3000	Գասքընին	1500
Մարքօթէյ	2500	Կիպյէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթօլ խան

ՃԷՄՍ ՄՕՍ և ԸՆԿ.

568 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

ՔՈՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ամէն տասն եօթն օրը անգամ մը Լիվրբուլ և Միջերկրական ծով

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Գոթնիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթօն	2409
Աուրանիա	7268	Ալգիա	2393
Բավօնիա	5587	Սարագոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Բարթիա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Բերինթիա	1899
Պէքրօն	2143	Մորոգօ	1855
Պէտար	1876	Քամպանիա	13950
Նէբպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գագալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՕՄԱՍ Ջ. ՃՕԼԻ գործակալին Thomas C. Joly

Մէյմանէճիլ խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց: 571

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (32)

ԼՈՒԻ ԴՈՒՍՆԱՐ

ԲԱՐԻԶՑԻ ՍՏԱՀԱԿ ՄԸ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՈՒՐՋԸ

Բ. ՄԱՍ

ԾՈՎԱՀԷՆՆԵՐԸ

—Բարեկամս է, չարունակեց պզտիկը, և իր եղբայրը կը կոչէ զիս. տուեն մը պիտի ուտուէինք քիչ մնաց:

—Ինչո՞ւ գիտնամ որ չիտակ են բոլոր բառերդ:

—Բայց պատուոյ խօսքս կու տամ ձեզի:

—Լաւ, վաղը պիտի մենամարտիս:

Պզտիկը շնորհակալութիւն յայտնեց, մինչդեռ հրամանատարը իր երկրորդին կը պատուիրէր նոյն գիշերը չղթայուած պահել երկուքն ալ՝ կանոնի հակառակ գործած ըլլալնուն համար:

Գերմանը՝ պզտիկին վրայ արհամարհոտ նայուածք մը նետելով միայն գոհացաւ. նայուածք մը սակայն որ չվրիպեցաւ պզտիկին աչքէն:

Սատանորդին կարեւորութիւն չէր տար անոր՝ ընդհակառակը, արհամարհոտ ժպտով մը վերէն վար չափեց զայն քիչ մը առեն և ըսաւ.

—Կը տեսնենք վաղը. կ'երդնում որ կտոր կտոր կտոր պիտի ընեմ զքեզ:

Եւ այս պատճառով էր որ յաջորդ օրը, նաւուն կամրջակին վրայ պարզուած էր մեր նկարագրած մենամարտի տեսարանը:

. . . .

Մենամարտը միշտ միեւնոյն թափով կը շարունակուէր:

Տեւտոնը՝ իր ահագին հասակին տուած առաւելութենէն զատ սքանչելի ալ վարժութիւն կը ցուցնէր թուր շարժելու մէջ:

Պզտիկն ալ սակայն արհամարհելի հակառակորդ մը չէր նկատուէր: Իրաւ է որ ինքնապաշտպանութեան մեծ հոգ չէր տանէր, սակայն հիացում պատճառելու աստիճան ճկունութիւն մը կար իր շարժուածքին մէջ. սուր աչք մը ունէր, որուն շնորհիւ հակառակորդին շարժումներէն ոչ մէկը կը խուսափէր իրմէ. հիանալի էր մանաւանդ պաղարիւնութիւնը:

Մարախի պէս կը ցատկրտէր իր հակառակորդին շուրջը, խուսափելով անոր հարուածներէն, և առեն առեն ալ սուրովը անոր մարմինը չոյելով:

Միւսը կը հայհոյէր շարունակ, գերազանցապէս գրգռուած վիճակի մը մէջ ըլլալով:

Մարմինին քանի մը տեղերէն արիւնը հոսիլ սկսած էր արդէն և դէմքն ու մարմնին մէկ մասը ամբողջովին քրտինքով ծածկուած էր:

Պզտիկը չէր բանուէր. անկարելի էր անոր հետ գլուխ ելլել. ոչ մէկ տեղ կը կենար, թէեւ ամէն տեղ էր:

Ու կ'ըսէր ալ միշտ հեգնոտ ժպտով մը.

—Ֆրանսական դրօշակը կ'անարգես, հէ՛... անպիտան քեզի. տե՛ս, սադի մը պէս կը հեւաս կոր. քեզի ըսի երէկ որ հոգիդ պիտի հանեմ. ինծի բալիքցի Թաքքէ կ'ըսեն:

Տեւտոնը կը հեւար շարունակ:

Իր տուած հարուածները աջէն ճշդութիւնը չունէին ալ:

Իսկ մեր ստահակը՝ զօր ընթերցողները ճանչցած էին անշուշտ, յնաւ յոգնութեան նշան մը չէր ցոյց տար:

Նաւուն բոլոր մարդիկը հոն էին և անձկութեամբ կը հետեւէին հիմա կռուին սաստցած երեւոյթներուն:

Յանկարծ, գերմանը ինքզինքը ժողվելով սոսկալի հարուած մը տուաւ իր հակառակորդին:

Բայց դեռ սուրը չիջած, ստահակը գրեթէ երեսի վրայ պառկեցաւ և այդ վիճակին մէջ սուրը դէպ ի գերմանը ձիգ բռնած, առաջ նետուեցաւ:

Երկու աղաղակ արձակուեցան խռնդն.

Մէկը խուլոտ, խղդուկ ու վայրագ աղաղակ մը, իսկ միւսը սուր և հնչուն:

Երկու կռուողներն ալ գետին գլորեցան:

Ահարկու «հո՛ւռռա» մը թնդացուց օդը:

Նաւաստիները ծափահարութեամբ կ'ընդունէին այս կրկնակ անկումը:

. . . .

Բոլոր այդ եղերական տեսարանին տեւողութեան միջոցին, Ճօրճ Ուաշբիկբըրն հրամանատարը իր խցիկէն դուրս չէր ելած:

Երեսունըհինգ տարեկան բարձրահասակ մարդ մըն էր, կորովի ու կանոնաւոր դիմագիծերով:

Սեւ մօրուք մը կը շրջանակէր անոր տժգոյն դէմքը՝ ուրկէ անընկճելի կամք մը դժուար չէր գուշակելը:

Աչքերը կապոյտ էին և յաճախ նայուածքը վայրագութիւն կ'արտայայտէր:

Անկարելի էր առաջին ակնարկով անոր ինչ տեսակ մարդ մը ըլլալը հասկնալ:

Ոչ ոք գիտեր անոր ո՛ր ազգութեան պատկանիլը:

Ֆրանսերէնը շա՛տ դիւրութեամբ կը խօսէր, գաղթածինի թեթեւ արտասանութեամբ մը:

Անգլիերէնն ալ գիտէր, և պատմութեան ընթացքին մէջ պիտի տեսնենք որ լեզուի մասին իր ունեցած հմտութիւնը հոդ չէր սահմանափակուէր միայն:

Սեղանը՝ որուն առջեւ նստած էր, ծածկուած էր բազմաթիւ թուղթերով:

Ցուցուած վիճակ մը ունէր ինքը. դառն ժպիտ մը կը կծկէր իր դէմքը:

Ցանկարծ աչքերը լայն պահարանի մը վրայ ինկան, որ կարմիր մոմով կնքուած էր և որուն կը վարանէր ձեռք դպցնելու:

Կարմիր մոմը՝ արիւնի արատի մը ազդեցութիւնը կը թողուր վրան:

Ու կը մենախօսէր շարունակ.

—Պէտք է կրկին զարնել այսօր ալ... բայց այս ի՛նչ տանտնելի բան է. անցեալին ուրուականը միշտ այսպէս ցցուա՞ծ պիտի տեսնեմ առջեւս. պէտք է որ ոճիր մը միշտ ուրիշ ոճիրնե՞ր ունենայ իրեն հետեւորդ, և շղթան որ արդէն կը ծանրանայ վրաս, աւելի՞ ծանրաբեռնուի նոր օղակի մը աւելնալովը:

«Ո՛հ, դիմանալիք բան չէ չիտակը...:

«Կարծես թէ ամէն բան ինծի դէմ դարձած է այդ պահուս:

«Նոյն իսկ այդ պզտիկը՝ որ թերեւս այս պահուս կը մեռնի դուրսը, երէկ ենթեսիս տուաւ իմ անարգ գործս:

«Բայց ալ չեմ դիմանար. պէտք է վերջ մը դնել բոլոր ասոնց. գնդակ մը երկու աչքերուն մէջտեղ, և ամէն բան կը լմննայ:

«Ո՛հ քաջութիւն, պէտք չէ վարանիլ. չեմ վախնար մահուընէ:

Ու ըեվոլվէրը առնելով, փողը ճակտին կրթնցուց:

Բայց այն վայրկեանին ուր վլթակը պիտի քաշէր, աչքերը հանդիպեցան աղջկան հիանալի պատկերի մը՝ որ պատէն ի վար կախուած էր, ճիշդ սեղանին վերեւը:

Պատկերին տեսքը չլատեց զինքը:

Զէնքը վար ինկաւ ձեռքէն:

Եւ աղաղակեց՝ բոլորովին ինքիրմէ ելած.

«Ծովու ուլտրնկերըն» նաւուն հրամանատարը՝ իր խցիկին մէջ:

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՓԵԱՆ